

DOMOVINA

Oglaš:

Za 1 mm × 60 inseratnega stolpčica mali 80 vinarjev, uredni 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravištvu „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Menočina:

Mesečno 3 K, šetrletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K.

Dr. Verstovšek in naše šolstvo.

Štiri slavošpeve si je napisal prof. Verstovšek v «Slovincu», ko je napisal pregled, kako izgleda na zunaj slovensko šolstvo po drugem letu našega ujedinjenja. Dr. Verstovšek pri tem pozablja, da je bil on podoben generalu, ki vojska njega vodi, ne on nje. Zato je nekdo opravičeno napisal, da je bil dr. Verstovšek nesreča za naše šolstvo. Kajti prof. Verstovšek je bil znan kot slab profesor grščine in mu je razen tega, da je bil korifeja klerikalne stranke — manjkalo vse, kar je potreba dobremu poverjeniku za šolstvo in prosveto v tako važnem času, kakor sta bili prvi dve leti šolstva pri nas.

Tu je bilo treba moža z jugoslovanskim srcem, s smislom za napredek, širokim obzorjem, česar pa dr. Verstovšek ni imel: malo jugoslovanstva in šolstva se je naučil mimogrede — prvo in drugo bo zdaj menda kmalu pozabil.

Kar se je pri nas na šolskem polju v dveh letih ustvarilo, ni dr. Verstovškova zasluga. To vse se je storilo na javno dreganje. Saj vemo, da so se n. pr. še po Kranjskem pol leta po prevratu po ljudskih šolah nemško učili. Jugoslovanskega narodnega duha je prineslo v šole šele učiteljstvo, poverjenik ga ni mogel, ker ga sam ni imel.

V tem oziru je bil sploh dr. Verstovšek brez pomena: delali so vse drugi. On je le oviral. Prečitajte poročilo učitelja iz Prekmurja, ki je bilo te dni v «Jutru». Ob istem času, ko je prof. Verstovšek hvalil svoje zasluge za slovensko šolstvo, smo čitali žalosten dokaz, kako nizko stoji naša narodna šola v najvažnejših krajih ob meji. Ko bi učiteljska organizacija ne bila skrbela za narodno in državno vzgojo, bila bi naša šola še danes avstrijsko-klerikalna.

Le spomnimo se, kako je profesor Verstovšek oviral žensko učiteljsko v Mariboru, da je pomagal šolskim sestram! Kako je postopal z dekljskim zavodom «Vesna» v Mariboru, ker se mu je zdelo, da je nunski internat v nevarnosti. Dal je celo vojake v ženski zavod, oziroma je to trpel kot poverjenik samo zato, da bi zavodu škodoval. Drugih klerikalnih njegovih mahinacij niti navajati ni treba — dr. Verstovškova oseba na čelu slovenskega šolstva je bila najboljši dokaz, kakšni ljudje so po prevratu prišli na površje.

Slovenskega šolstva se bo odvalila huda mora. Ta doba je bila itak samo prehod. Konstituenta bo dala tudi šoli novo stalno podlago. Ta prehod bi bil lahko mnogo uspešnejši za našo šolo in mladino, da ni sedel na tem važnem mestu mož, ki je bil vse drugo prej nego šolnik. Njega so mariborske razmere mnogo bolj brigade nego vse slovensko šolstvo in o tem bo lahko prišlo še mnogo dokazov na dan, če bo treba. In ker ene sorte ptiči skupaj lete, se

zavzema dr. Verstovšek za svoje uradnike, češ da jih ne pusti napadati. Tu ima prav. Šef je največ kriv, ker hoče tudi sam slavo žeti.

Verstovšek toži, da cele noči ni spal od skrbi — pa ne zaradi šol, ampak zaradi Maribora in klerikalne politike, ker je vedel, da z njo

stoji in pade. O teh dveh letih našega slovenskega šolstva bo pač naša domača zgodovina znala mnogo zanimivega napisati in takrat se bo videlo, da je bil dr. Verstovšek na tem mestu nesreča in da so le drugi faktorji pripomogli slovenski šoli vskljud vsemu do lepega razvoja na zunaj — znotraj pa je itak samo to, kar je doslej učiteljstvo storilo.

naj se lepo preseli v sosednje države, Dunaj bo propadel, ampak ostala bo Avstrija, ki Dunaja v nekdanji njegovi moči in velikosti ne more vzdrževati in preživljati.

To bi bila naravna rešitev, ker to bi bila ob enem naravna posledica izgubljene vojne. Ampak tega nočejo sprevideti niti Dunajčani, niti drugi Avstriji in odtod to tarnanje, da stoji Avstrija na robu propada. Zdi se, da tega ne uvidijo niti oni, ki so iz nemške Avstrije napravili neodvisno državo, ne da bi pri tem mislili na to, ali bo ta majhna Avstrija z velikim Dunajem na hrbtu mogla izhajati in živeti ali ne.

Avstrija žuga, da se bo združila z Nemčijo, ako se je prav krepko ne podpre s krediti, ki bi jih porabila za popravo svojega gospodarstva. Zavezniki pa nimajo posebne volje prevzeti jamstva za 250 milijonov dolarjev, kateri znesek bi bil potreben, da bi se Avstrija kolikor toliko opomogla in ker tudi nočejo privoliti, da bi se Nemčija povečala z Avstrijo, mislijo, da je najbolje pritiskniti na sosednje države, v prvi vrsti na Češkoslovaško in Jugoslavijo, da bi mi vzdrževali Avstrijo pri življenju na ta način, da bi kupovali v Avstriji industrijske izdelke, zato pa Dunaj in druga večja mesta v Avstriji preskrbovali z živili.

Tako nekako si zamišljajo diplomati v Parizu rešitev Avstrije — na naš račun! Dunaj naj bi ostal še nadalje trgovsko središče podonavskih dežel, tam naj bi se še nadalje stekalo bogastvo sosednih držav, mi naj bi še nadalje ostali vsaj v gospodarskem oziru sužnji Dunaja!

To je pa račun brez krčmarja. Čehoslovakom niti na misel ne pride, da bi prišli v gospodarsko odvisnost od Dunaja samo zato, da bi imele zavezniške velesile to zadovoljstvo, da bi še dalje obstojal njihov oberdonavski luksuz, kar je danes Avstrija. Jugoslovani se pa tudi v tem oziru popolnoma strinjamo z našimi severnimi brati in zavezniki Čehoslovaki, ker hočemo tudi mi živeti ne samo politično, temveč tudi gospodarsko neodvisno življenje. Ako hočejo zavezniške velesile ob Donavi imeti svoj luksuz, naj same plačujejo tudi stroške zanj, ali pa naj likvidirajo svojo na pol bankrotirano dunajsko trgovino.

Ako se Avstrija ne more rešiti drugače bo s pomočjo Čehoslovake in Jugoslavije, potem je njena usoda zapečatana, s tem naj se sprizajzijo Avstriji in njihovi pariški pokrovitelji. Avstrija naj se razdeli med Nemčijo in druge sosednje države, to je edina njena rešitev. Dunaja pa nihče na svetu ne more rešiti, on je v vsakem slučaju obsoben na propast.

Avstrijski bankrot.

Vrednost avstrijskega denarja.

(Glej Svetovna vojna, stran 7.)

Ne bo šlo!

V Parizu so se sestali zastopniki zavezniških velikih sil na posvetovanje v raznih vprašanjih, ki težijo njih države.

Teh vprašanj je več. Najprej je treba prisiliti Nemčijo, da natančno izvrši vse mirovne pogoje, ki niso lahki in Nemčija poskuša na vse načine olajšati svojo usodo.

Zelo važno je tudi vprašanje mirovne pogodbe s Turčijo, po kateri je bila Turčija zelo oškodovana v korist Grčije, ki je bila takrat zaveznica zmagovitih velikih sil, sedaj so pa Grki poklicali nazaj na kraljevski prestol svojega bivšega kralja Konstantina, ki je stal v svetovni vojni popolnoma na strani Nemčije in njenih zaveznikov, radi česar je moral tudi zapustiti Grčijo in zbežati v Švico, odkoder se je sedaj vrnil na grški kraljevski prestol. To je zavezniške velesile tako razjezilo (popolnoma po pravici, ker Grčija se ima resnično samo njim zahvaliti za svojo današnjo moč in veličino), da hočejo spremeniti mirovno pogodbo s Turčijo tako, da bi Grčija izgubila lepe dele svojega po tej mirovni pogodbi pridobljenega ozemlja.

Vprašanje Grčije bo menda eno najvažnejših vprašanj, ki se bo reševalo na pariški konferenci, ampak najvažnejše bo menda vprašanje Avstrije, posebno za nas, ki smo pri tem naravnost prizadeti.

Avstrija tarna, da je na robu propada, da ne more živeti, da je samo vprašanje časa, ko začne veliko umiranje njenega prebivalstva od lakote.

To je samo deloma resnično, ker Avstrija bi lahko živela kot živijo druge države, njo tišči samo Dunaj, to ogromno mesto, ki je moglo postati tako veliko samo kot prestolnica velike in močne države, ker se je v njem osredotočilo vse bogastvo velike države in odtam se je vodila tudi vsa velika trgovina in druga podjetja. Tega velikega zaledja, ki mu je dajalo kri in življenje, Dunaj nima več, on je postal glavno mesto majhne države, ki ga sama ne more preživljati in vzdrževati na njegovi nekdanji višini. Zato je vprašanje Avstrije pravzaprav samo vprašanje Dunaja, ki noče sprevideti, da je bila njegova moč politične narave in da mora s propadom njegove politike propasti tudi on. Pravilno je označilo pomen Dunaja «Jutro», ki pravi, da se mora Dunaj demontirati, t. j. vsa njegova industrija in drugo

Razširjajte „Domovino!“

Ne pozabimo.

Ko smo dobili sporočilo, da je izpadel plebiscit na Koroškem neugodno za nas, takrat smo protestirali proti nemškimi goljufijam in smo rekli, da Koroške nikoli ne pustimo in nikoli ne pozabimo. Toda mi še danes nismo narodno tako zavedni, da bi res mislili na vse, kar se godi na meji. Vkljub temu, da je naša zemlja majhna in da nas bi moralo vse boleti, če se kdo dotakne naše lastnine, je le malo ljudi, ki mislijo na one naše narodne rane, ki bi morale boleti vsakega Slovenca. Zato se tudi za našo Koroško briga le malo ljudi, naše ljudstvo pa premalo čuti, kaj se godi tam za gorami.

V Ljubljani se je ustanovilo posebno društvo »Gospodstvi Zvon«, ki ima namen skrbeti za naše uboge Korošce. To društvo dobiva dan na dan obupna pisma iz vseh krajev Koroške, kjer se gode grozne stvari.

Oni Slovenci, ki so se zbal nemškega maščevanja, so takoj po plebiscitu pobegnili — nekateri so dobili zavetja pri znanih, drugi so dobili kako delo — nekaj pa jih živi od podpor, dokler ne dobe kje kruha. Mnogo takih beguncev je posebno na koroški meji, v Prevaljah in v Mežiški dolini. Marsikdo pa ni mogel zapustiti svojega doma in je moral ostati na Koroškem. Po sanžermenški pogodbi bi se jim ne smelo nič hudega zgoditi, imajo polno pravico do svobode, do svojega jezika in svojih šol. Avstrijska vlada bi morala za to skrbeti. Toda avstrijska vlada je na Koroškem brez moči. Tam vlada vojaška družba »Fleimatsdienst«. Zato so se nemčurji vrgli na naše ljudi, kakor divje zveri. Danes ni na svetu kraja, kjer bi se dogajale take surove stvari, kakor na Koroškem. Nemški Korošec je najbolj neolikan in zabit človek, ki računa samo na surovo silo. Zato ubogi naši ljudje, ki so prišli v roke tem divjakom. Dan na dan prihajajo v Ljubljano pisma, kako vdirajo Nemci v slovenske hiše in pretepajo mirne ljudi. Slovenec se nima kje pritožiti. Nemški žandarji klotutajo naše žene, če se pridejo pritoževati. Vsako združevanje je Slovincem zabranjeno. Nihče ni varen ne doma, ne na cesti, ne v gostilni, ne v vaku. Nemec ima povsod pravico napasti in pretepsti Slovenca.

Nepopisno je trpljenje današnje Koroške. In mi naj to mirno gleda-

mo? Mera je polna. Mi zahtevamo od vlade, da začne drugače postopati proti Nemcem. Nemška Avstrija živi danes od našega hruha: stoji tik pred katastrofo. Če ne bo redu, ali ni naša dolžnost, da zasedemo južni del od Drave, ki bo baje itak pripadal nam. Svet mora zvedeti, da mi ne pustimo, da bi nemčurji trpinčili naše ljudi. Dolžnost vsakega Slovenca je, da se zanima za trpljenje koroških bratov in jim skuša pomagati.

Liudsko štetje.

Te dni začne popisovanje prebivalstva, domače živine in stanovanjskih hiš v celji državi. Pri tem je potrebno vedeti naslednje:

1.) Na vprašanje o dnevu, mesecu in letu, kdaj je bil kdo rojen, je treba vpisati najtočnejše podatke. Glede osebe, ki na to vprašanje ne bi vedela točnega odgovora, naj se popisovalec prepriča iz rojstnega lista, izpričevala, delavske ali članske knjižice itd.

2.) Na vprašanje, kje je kdo rojen, se mora posebno paziti, da bo kraj rojstva označen točno in razločno. Tudi za tuje je treba vpisati, v kateri občini — okraju (kotaru, sremu in okrožju, županiji) se dotični kraj nahaja. Za državljana tujih držav je treba vpisati tudi državo.

3.) Na vprašanje o državljanstvu se za državljane kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev odgovori na ta način, da se že natisnjeni odgovor podčrta; za tuje državljane pa se vpiše ime države, ki ji dotična oseba pripada; za osebe, ki imajo opcijsko pravico, se podčrta besedo »neodločeno«.

4.) Za materin jezik se sme zapisati samo en jezik. Za otroke in neme se zaznamuje kot materni jezik, jezik njih staršev. Drugi jeziki, ki jih kdo govori še poleg maternega jezika, se vpišejo v posebno kolono.

Stranke, ki bi same ne bile dovolj pismene, morajo dati popisnemu komisarju točne odgovore na vsa vprašanja, po katerih vprašujejo tiskani obrazci — ker bi bili sicer najstrožje kaznovane v zmislu specijalnega zakona za popis prebivalstva in živine.

Dopisi.

Stražišče pri Kranju. Za novo leto se perejo naši »prijatelji« kmeta v prvi številki »Domoljuba«. Ali zamorec naj se pere kolikor hoče, vedno ostane črn. Če morda mislite, da bomo sitarji verjeli, da ste nedolžni (kot Lahov koš, ki je sedem let tatvino nosil), ste se precej urezali g. župnik, kajti verjamemo Vam pač Vaši zaslepljenci, mi pa imamo preveč dokazov v rokah, da bi nas premotili. Torej je vse laž, kar

se Vam očita v »Domovini« o tistih ti-sočakih, tistih zabojev tudi nismo našli v župnišču, kar se je pisalo v rajnkem L. Kunstlju in njegovem pose-sivju, ki ste ga kupili, je navadna izmiš-ljotina, okna so morda tudi vzdana (sam Bog ve, kje?) pa jih pač ne vi-dimo, zato nam oprostite, da smo se vse to »zlagali«! Tudi vse drugo je laž, kar smo poročali in lahko doka-žemo, pa tudi če bi bilo res, kakor se ba-hate v svoji nesramnosti, kateri ni več imena, Vam nič ne škodujejo, ker to so pač »osebne malenkosti«. Da bi to storil kak sitar, ali kdo drug, ki ni blagoslovljen, bi že davno sedel tam, kjer delajo pokoro tatovi, sleparji in podobni elementi. Začuden se vprašu-jemo: »Kje je vendar pravica? Ali se res neha pred »farovskim« pragom?« G. župnik Šarec še vedno sedi v župni-šču in se roga vsem sitarjem in svojim vernim ovčicam ravnatoko, da so tako zaslepljene. Zakaj ne odgovarjate na to, kar se Vam očita v »Domovini«? Ovrzite to malo drugače, z dokazi, ne pa s frazo »laž, obrekovanje« itd. in pa da napadate tukajšnjega g. nad-učitelja in njegovega sina, ki se jima še nikoli ni očitalo in dokazovalo kaj takega, kakor na primer gotovim »mo-žem«. Kaj je storil g. nadučitelj, da je moral med vojno v 50. letu svoje sta-rosti k vojakom, da je v enem letu osi-vel in opešal za 10 let vsled trpljenja, stradanja in drugih vojaških dobrot, ter vsled krivic, ki jih je moral trpeti po zaslugi raznih »mož«, od katerih so nekateri že prejeli svoje plačilo, druge pa še čaka, le prepričani bodi-te! Zakaj se zopet zaletavate vanj? Ker je kot oče prosil za svojega sina, da ga daste v terno, da bi bil svoje-mu očetu na stara leta v oporo v šoli? Ne govorite o postavah, proti katerim delate sami in ne lažite, da zato niste glasovali, ker je protipostavno, ampak zato ne, ker je g. župnik Šarec rekel »ne« in ste šolski »možje« le prikimali in dalje, ker je »nekaterim« nadučite-ljev sin trn v peti in prepričani smo, da ne ve zakaj. Morda zato ne, ker vam ne liže pete in se vam premalo klanja? Očitajte mu nesposobnost za vzgojo mladine, dasi ste videli njegovo službeno oceno, ki je naravnost izbor-na! Dalje dobro veste, da je v discipli-narni preiskvi zato, ker se je uprl, da bi ga nadzoroval šolski nadzornik, ka-teremu se je javno dokazalo denuncij-antstvo, avstrofilstvo in pristranost, in ki je tudi našega g. nadučitelja pre-ganjal in ga hotel spraviti proč, da bi namestil pri nas kakega klerikalnega petelina. Tistega nadzornika ni več, svoj del je že prejel, kar je lahko v za-doščenje g. nadučitelju in njegovemu sinu, ki pač s čistejšo častjo stopa pred šolsko mladino, kot pa kdo »drug«, ki je morda »sposobnejši« za vzgojo mladine. Če bi ga postavili vsaj na tretje mesto v terno - predlogu, bi se lahko opravičevali pred vsakomur, a

storiti pač niste hoteli dobrega dela iz vse drugih vzrokov, kot pa da je proti-postavno in ste raje glasovali za tri-tuje učiteljice, češ, da »včasih« pridejo v cerkev, dočim je g. nadučitelja sin hodil dosledno vsako nedeljo na kor, pa ne zato, da bi bil imenovan v Šmartno. Da bi on hodil moledovat prav pasjeponižno okoli »šolskih mož«, morda bi milostno blagovolili glasova-ti zanj. Pa »šolski oče« Golob, žu-pan Bašar in drugi »šolski možje« imajo najprej »sejo« v župnišču, pri-uradni seji krajnega šolskega sveta pa samo prikimajo, kar rečejo g. župnik, in še čudijo se, ako se jim reče, da so »kimavci«, kakor ni prav Golobu, če se mu očita zarobljenost, ko se obna-ša v šoli kot da je tu in tudi med učiteljstvom neomejen gospodar, ko se da-lje vedno upira snazenju šole in pravi, da naj gđne učiteljice dopoldne učijo, popoldne pa ribajo in love bolhe, kar nam potrdijo priče, Golobov oča. Prav bi bilo, da ga gospodične prime-jo za njegov zarobljeni in predolgi je-zik. Pa žalostno se začenjajo boljši časi in kmalu bo rešeno raznih Šarcev, Golobov, Bašarjev in enakih »šolskih mož«, za katere bi bilo zelo koristno, da bi še šli v šolo k pouku in ki so naj-večja »coklja« vsemu napredku, pa bodisi kjerkoli. Župan Bašar je že davno govoril, da bo odstopil od žu-panstva, tako da je »narhozen« (ner-vozen), pa kakor se vidi, bo še takrat nerad pustil županski stolec, ko ga bo moral in prepričan naj bo o tem, če pa ne, se bo prepričal pri prihodnjih ob-činskih volitvah in vse njegovo »svet-vanje« mu ne bo pomagalo, da bo fr-čal in z njim njegov sin, občinski taj-nik »fantek«, ki se je moral šele učiti pisati, ko je zasedel to službo. Takrat se bo greben tudi temu človeku malo pobesil, ker le »prazen klas pokonci glavo nosi« in da so še ljudje, ki ima-jo več v petah, kot pa »fantek« v glavi. Prosimo, dokažite nam sitarjem tiste toliko hvalisane »zasluge«, od katerih smo imeli le kletvice, bol v srcih in sol-ze v očeh! In niti ne smemo vam reči »lopovi«. Vi, ki imate na jeziku Boga, a v srcih najpodlejšega satana! Bog vam bo ob času priložil zausnico in maščeval krivica nad vami samimi! Ne boš »fantek« g. nadučitelj in g. kaplan sta prepoštena, da bi ju ti spravil od nas, kakor si naklepal, če bi zmagali šusteršičijanci pri volitvah. Boljši od tebe so se lotili obeh, pa so podlegli sami in zapiši si za uho, da pravica vedno zmaga prej ali slej. Za-to, ker je g. kaplan prepošten, ga so-vražite in preganjate. Denunciran je bil pri škofu, da se je udeležil »sokol-skega plesa«, dasi je »poročevalec« dobro vedel, da je posetil prireditel-j »Jugoslovenske Matice«, ki je našemu narodu preje in bolj potrebna, kot pa »afriški zamorčki« za katere tako pridno agitirajo razni brezdomovinci in šusteršičijanci. Da smo tako podli,

LISTEK.

MANICA:

Prav se je obrnilo.

Jeraseva Kristina in Debevčeva Magda, četudi obe iz ene vasi, si nista bili kar nič prijateljici. Kako tudi! Škopnikov Tine je bil sicer lep, čvrst in priden dečko, a bil je le eden, Kristina in Magda pa sta bili dve in obema je gorelo srce za Tineta. No seveda, med tekmece pač ni pri-jateljstva, zlasti ne med onimi, ki teknujejo v ljubezni.

Tine v tem oziru res ni imel prav, da se je sukal okrog obeh deklet. A kaj je hotel? Magda se mu je zdela lepa, mnogo lepša od Kristine in tudi rajši jo je imel, toda Kristina, trd-nega zemljaka hči, je bila pa za par tisočakov težja od Magde in to je Tine od praktične strani in še kot ne-koliko zadolžen posestnik, zopet pre-cej vpošteval.

Dekleti pa, ki sta obe gorko ljubili Tineta, sta zvrčali krivdo druga na drugo ter se vse prej nego prijazno gledali.

»Z denarjem ga hoče kupiti«, je rekla zaničljivo Magda.

»Ko bi se mu tako ne nastavljala, še pogledal bi jo ne«, je sikala Kristina.

Tine pa, ki je pri obeh rad vaso-val, je končno uvidel, da ne more poročiti obeh. Odločiti se je moral le za eno. In zmagala je slednjič nje-gova praktična stran. Poročil je Kristino.

Ej, to so bili grenki časi za Mag-do. Ne bo jih pozabila nikoli. Siroti-ca je na dan Tinetove poroke vsa objokana na njivi za vasjo žela koru-zo. A delo ji ni šlo izpod rok, dasi-ravno je bila Magda sicer zelo prid-no dekle. Uvidela je tudi sama, da je srp kar nič ne uboga. Vrgla ga je iz roke, skrila se v koruzo in tiščala ušesa, da ne bi slišala pokanja to-pičev, pritrtkovanja zvonov in vriska-nja svatov, ki se je čulo sem od žu-pne cerkve. In tedaj je v obupu in jezi preklela Kristino, preklela Tineta in ves svet.

Toda vkljub vsej Magdini tuži in jezi je bila Kristina le Tinetova žena in nič slabega se ni čulo o Škopni-

kovih, četudi bi bilo Magdi kar v nekako uteho, ako bi čula, da se med Tinetom in Kristino dogajajo tuin-tam kake razprtije.

Kolo časa se je vrtilo in nekako leto dni pozneje je bila Magda zopet na njivi za vasjo. Zopet je imela opraviti s srpom, a letos ji je šlo delo vse bolj urno izpod rok in tudi bolj vesela je bila videti, iz česar bi se dalo sklepati, da je njena srčna bo-lezen že precej ozdravljena.

Magda je bila tako zaverovana v delo, da je bila za vse drugo gluha in slepa. Zato se je skoro ustrašila stare Adamovke, ki je tik za njo za-hreščala:

»Magda, duša božja, ne hiti tako na vse pretege! Saj je jutri še en dan. Ampak Magda, nekaj novega vem, nekaj novega.«

Sedaj šele se je Magda sklonila pokonci, obrisala potno čelo in vprašala naglo:

»Kaj veste, mati? Povejte, po-vejte!«

»I kaj vem. Veliko vem, pa dobre-ga nič. Mlada Škopnica je umrla. Veš, na porodu je bilo. Tine je pri-peljal iz mesta zdravnika, a poma-

gati ji ni mogel nič, ker je bila tako božja volja. Umrla je in dete tudi.«

Magdo je ta novica pretresla do kosti in mozga. Odprla je usta in globoko zasopla, a reči ni mogla ni-česar.

V tem je pa že zaklenkal mrtvaški zvonček pri župni cerkvi.

»Magda, moliva za njeno dušo«, je dejala Adamovka in začela glasno moliti.

Magda je na molitev stare žene sicer odgovarjala, a le nekako meha-nično. Njene misli so bili daleč drugod.

»Ah, kako je bilo pred letom dni na tej njivi. S krvavečim srcem je morala tedaj poslušati vrisk, strelja-nje in pritrtkovanje, a danes bodo ne-srečni Kristini ravno isti zvonovi za-peli k pogrebu...«

In ko bi bila ona na njenem mestu, ali se ne bi ž njo zgodilo ravno tako?«

Sedaj je Magda bridko obžalo-vala, da se je takrat tako srdila na rajnico. Odpustila ji je mahoma vse in tudi Tinetu ter bila vdana in hval-ležna s svojo usodo kakor še nikoli poprej...

kot so nekateri, bi tudi lahko naznačili dotičnega „moža“, ki je v neki gostilni v vasi kričal in tolkel ob mizo pred volitvami še, da bo Šusteršič jugoslovanski kralj. Drugim očitajte osebne koristi, kdaj ste pa vi kaj storili za javni blagor? Na dan z malom, ki ga nosite na drugih glavah! Res je, „bistveno“ se ločite od drugih ljudi, kakor trdite v „Domoljubu“! Večje hudobije si ne moremo misliti, da se danes norčujete iz ljudi, ki ste jih pošiljali kot priganjače za vojna posojila v našem imenu, na vaš ukaz, sicer bi bili uničeni, ker so bili odvisni od vas. Vsak pošten človek se čudi in je ogorčen, da neki ljudje z nesramno predrznostjo tako enostavno ovrežejo resnico? Da, bila jih bo v obraz! Ali je to morda Kristusov nauk? Božji malini meljejo počasi, a sigurno! Z.

Selca nad Škofjo Loko. Že zopet se zaganja „Domoljub“ v one, ki ne odobravajo klerikalne politike. Zadnjič mu je bil na poti naš pevski zbor, sedaj pa Bralno društvo v Selcih. Izživljanju sledi odgovor. Sedaj vemo, kaj bi radi! Razbili bi radi „Bralno društvo“ in pevski zbor, ki se izborno razvijata. Kar začnite, g. župnik Kepec, vlekli bodeste zopet nosove kakor pri kmetijski podružnici v Selcih z aktom št. 3774 z dne 17. avgusta 1920. in še pri mnogih drugih rečeh. G. župnik, ali veste kakšen pečat nosite na sebi? Ali veste, da ste bili nasprotnik Krekov in ljubljene Šusteršiča, katerega niti naša največja sovražnica Italija ne mara? Ljudje, kar vas ljubi našo mlado, svobodno Jugoslavijo, ne hodite po njegovi poti. Tudi za g. kaplana bi bilo bolje, da bi ga ne pomenjal. Kar je počenjal ta gospod Kepec pred volitvijo, presega že tudi vse meje. Enkrat je strašil z zadnjo uro, drugi z razporoko, tretji z metanjem križev iz šol, — ki so pa še vedno na mestu, dasiravno so zmagale napredne stranke. Zadnje nedeljo pred volitvami je zopet vabil s prižnice „najprijaznejše“ vernike na politični shod, ki ga je imel neki Brodar. Tudi av. Štefan se je gotovo v grobu obrnil, ko je čul, kako se je izrabljala prižnica v grde strankarske namene. Tako torej opravljate svojo „vestno“ dolžnost, kakor trdite v „Domoljubu“. Svetujemo pa, da pišete drugač resnico in ne zavijajte besed. Vsi smo slišali pri Bralnem društvu govoriti o naprednih časopisih (razen enega), nihče ne ve o „svobodomiselnih“. Lagati ni častno, posebno „katoliškim“ možem. V Selcih imamo še nekega drugega moža, ki je pravi tip značaja. Bil je več let „svobodomiseln“ predsednik „Bralnega društva“ v Selcih. Zadnja leta sta s Kepecem pridno tarikirala in — omahljivec — je bil njegov. Seveda je dobil takoj mesto tam, kjer kaj „nese“, namreč pri aprovizaciji. Najbrž mu je obljubil g. Kepec tudi županski stolec, žal, sedaj slabo

Škopnikov Tine je bil zopet sam. A na tako obširnem posestvu ni mogel dolgo sam ostati. Treba mu je bilo gledati za novo gospodinjo. In dobil jo je — Debevčevo Magdo.

Ti prešmentana reč, pa kako se je vse to hitro zasukalo...!

In ko je potem nekoč nagajivi sosed Šteblaj gledal kako se Magda pridno suče po Škopnikovem dvorišču, ji je zaklical šegavo:

„Vidiš Magda, na svetu se pa res vse prav obrača. Ko se je Tine prvič ženil, si bila žalostna. Le nič ne taji! Pa ni bilo prav nič napačnega to zate. Rajnica je prinesla v hišo lep denar, poplačala dolgove, potem se ti pa lepo umaknila. No vidiš, ali se ni res tako obrnilo, da je sedaj za vse prav? In —“

„Boš tiho, čeljustac“, mu je segla v besedo Magda in ga lahko udarila po ustih. A jezna ni bila nanj.

Šteblaj je smehljaje odšel. Magda pa je še bolj ko prej hitela urejevati po dvorišču. Ne ve se, je li odobravala popolnoma mnenje sosedu Šteblaju ali ne, a da je srečna, to je pričal njen veseli obraz.

kaže. Propadel je že pri volitvi v agrarni odbor, propadel je že pri obžnem zboru Bralnega društva v Selcih, kjer bi rad še nadalje vodil špijonažo. Ker je torej povsod propadel, se tudi mi z njim ne pečamo. Samo resno ga svarimo, naj ne zabavlja preveč čez državo, ki mu baje izkazuje veliko dobroto z invalidnino, do katere menda niti upravičen ni. — Tako, drugič pa še izzivajte s „hinavščino“!

Politični pregled.

Ustavotvorna skupščina dela dalje

navzlic vsem poskusom protidržavnih elementov,

ki se trudijo na vse mogoče načine, da bi delo onemogočili, ali pa vsaj ovirali. Vlada ima dosti močno večino, ker stojijo v vprašanju ustave na njeni strani tudi zemljoradniki, četudi sami še niso vstopili v vlado. Klerikalci in njihovim zaveznikom se ni posrečilo, da bi bistveno spremenili poslovniki, prisega ostane in ravnotako ostane tudi določba, da za sprejetje ustave zadostuje navadna večina. In tako so naši

klerikalci doživeli popoln polom

z vso svojo dosedanjio politiko v ustavotvorni skupščini. Čez par dni bomo videli, kako lepo bodo klerikalni poslanci prisegli kralju, edinstveni državi in narodnemu jedinstvu, četudi so z vso silo nastopali proti tej prisegi. To blamažo privoščimo klerikalcem od srca, ker so se dali speljati na tenak led po boljševiskih elementih v svoji stranki, katerih domišljavost je tako velika, da so mislili, da ne bo težko razbiti Jugoslavijo.

Prav zanimivo se razvija

boj vlade s komunizmom,

ker vidi se vedno bolj, da so delavstvo zapeljavali slavohlepni ljudje, ki so s pomočjo krvave delavske revolucije hoteli priti na površje. Sedaj, ko vidi, da je država dovolj močna, da prepreči vsako komunistično nesrečo, se ti voditelji polagoma umikajo in tajijo svoje prave namene, četudi so poprej, ko so še mislili, da je država slaba, javno govorili in pisali o revoluciji in proslavljali boljševiski režim na Ruskem kot svoj vzor in ta režim je nad vse krvav. Rusija se zvija v težkih bolečinah, ječe so polne, lakota in pomanjkanje povsod in take razmere so hoteli ustvariti pri nas komunisti, ki so bili v stalni zvezi z ruskimi svojimi tovariši. Kar je treznih in pametnih ljudi, vsi morajo nastopiti odločno proti takim brezvestnim, krvavim načrtom in vlada je storila samo svojo dolžnost s tem, da je tej strupeni boljševiski kači stopila z vso svojo močjo na glavo.

Naši sosedi Italijani navzlic rapalski pogodbi ne morejo skriti svojega

sovraštva do Jugoslavije

in še vedno odlašajo z ratifikacijo pogodbe, samo da bi mogli še nekaj časa ostati na ozemlju, ki ga bodo morali izročiti nam. Krivi so na tem veliko tudi naši klerikalci in z njimi zvezane hrvatske stranke, ki s svojim postopanjem v ustavotvorni skupščini delajo na tujino vtis, da v naši državi ni sloge in da nikomur ni treba bati se nas. Cisto drugačno bi bilo vedenje Italije nasproti nam, ko bi pri nas ne bilo toliko prevratnih strank (klerikalci, narodno - klubaši, Radičevci, komunisti itd.), ki jim ni do tega, da bi Jugoslavija bila edinstvena. No, pa premagalo se bo tudi te domače naprotinike državnega in narodnega edinstva in potem bomo močni na znotraj in tudi na zunaj.

Pariška konferenca, ki zboruje te dni, se še ni pečala

z avstrijskim vprašanjem

in uspehi te konference bodo menda slabi, ker med zapadnimi velikimi silami že zdavnaj ni prave enotnosti. Vojaški strokovnjaki (francoski) so predlagali, da se Nemčijo z orožjem prisili, da izpolni vse mirovne pogoje in ta predlog je imenoval angleški zastopnik posmehljivo „vojaško diploma-

cijo“. Enotnosti ni v vprašanju Nemčije in ravno tako tudi ne v vprašanju Avstrije. Zdi se, da so Angleži in Francozi edini samo v tem, da se Avstrija mora ohraniti, ampak v tem niso edini, kako omogočiti Avstriji nadaljnji obstoj. Z Dunaja zahtevajo veliko, več milijardno posojilo, ki bi jim omogočilo nakup živil in sirovin za industrijo, v Parizu bodo pa najbrže vrgli Avstriji nekaj drobčin in tako bodo podaljševali Avstriji življenje tako dolgo, da se ne bo vse to že vsem zdelo preneumno, ker v taki obliki in na ta način, kakor bi Avstrija hotela obstojati, je zavezniki ne bodo mogli dolgo vzdrževati, beračenja se bodo pa Avstriji najbrže naveličali prej ali slej. Za sedaj se bo pa avstrijski polom najbrže še tudi enkrat preložil — do prve nove večje krize. Zavidati se Avstrije res ne more na njeni usodi, ker v tako žalostnem položaju je kot ona, se ne nahaja nobena druga država, niti Turčija.

Naval na „Narodno banko“.

Poštno ravnateljstvo je z okrožno brzojavko št. 2879/IIa z dne 23. t. m. službeno obvestilo vse poštne urade o falzifikatih 20dinarskih bankovcev in ne oziraje se na uradno objavo in uradni popis falzifikatov, odredilo kratko sledeče: „Urađi naj ustavijo začasni sprejem 20dinarskih bankovcev, dokler ne dobijo natančnega popisa falzifikatov“. Na podlagi te okrožnice so vsi poštne uradi in poštne blagajne začeli odklanjati 20dinarske bankovce. O tem ukrepu javnost ni bila obveščena, ampak se je kratkoma vsaki stranki pri blagajnah posebej sporočilo naravnost, nezaslišano dejstvo, da kraljeva pošta kot državni urad ne priznava več državnega denarja! To je naravno vplivalo zelo razburljivo na javnost, predvsem pa na trgovske in obrtniške kroge. Pošti so sledili privatni zavodi in predvsejajšnim so počele tudi banke odklanjati 20dinarske novčance. Takoj so jim seveda sledili trgovci in prodajalci, in končno tudi branjeveke na trgu. Stranke so začele prihajati na podružnico „Narodne banke“ ter zahtevale zamenjavo. Banka je želji radevolje ugodila. Že včeraj se je zamenjalo za več tisoč 20dinarskih novčanic. Predanih je bilo tudi nekaj falzifikatov. Tekom dneva se je stvar raznesla v najširše sloje in danes je po mestu zavladalo veliko razburjenje. Kdor je imel 20dinarsko novčanco je hitel v Narodno banko.

Ze ob zgodnjih jutranjih urah davno pred otvoritvijo banke se je zbirala pred palačo banke precejšnja gruča ljudi, kmetov in gospodov, ženic s torbicami in gospodičen s pompadurami. Vsi so razpravljali samo o falzifikatih in o zamenjavi. Nekateri so se dremjali tik do vrat, da bi preje bili rešeni težke skrbi, če so tudi njih novčance — falzifikati. Mnogi so imeli polne denarnice teh usodnih bankovcev, svojih in zaupanih.

Čim so se vrata bančnega poslojja otvorila in so se odprle blagajne, že se je vsula vsa ta množica, prerivajoč in suvajoč se v uradne prostore. Vodstvo podružnice je bilo primorano, poklicati policijske straže, da je vzdrževala vse dopoldne red. Ljudje so se postavili po stopnjicah in nestrpnost pričakovali, kdaj pridejo na vrsto.

V banki so otvorili dve blagajni, ki ste sprejemali vse dopoldne samo 20dinarske novčane v zamenjavo. Pri zamenjavi postopa banka tako-le: Za prave 20dinarske novčance izplača temu odgovarjajoči znesek v drugih novčanicah. Falzifikate banka odvzame stranki, ki prejme za to časovno potrdilo. Falzifikati se seveda ne honorirajo. Zamenjava 20dinarskih bankovcev se vrši vsak dan od 8. do pol 12. ure dopoldne. Podružnica Narodne banke iz Beograda sicer še ni prejela nikakih uradnih navodil, kako naj odtegne te novčance javnemu prometu, toda gotovo je, da že danes podružnica ne izdaja nobenih 20dinarskih novčanic več v promet.

Naval na banko je trajal vse dopoldne, okoli 500 strankam so zamenjali približno 25000 komadov 20dinarskih

novčanic. Od teh je bilo 27 falzifikatov. Prvotno razburjenje se je tekotom dneva zelo poleglo, ko so ljudje vidli, da banka postopa zelo kulantno in pravilno. Tudi se teh novčanic ne nahaja mnogo v prometu.

Gospodarstvo.

Pogajanja z Avstrijo brezuspešna.

Pretečeni teden so prišli v Beograd zastopniki Avstrije, da bi uredili gospodarske odnose med obema državama, kolikor se tiče našega premoženja v Avstriji in avstrijskega premoženja v Jugoslaviji. Ze svoječaso smo izrazili svoje mnenje, da ta pogajanja ne bodo dovedla do definitivnega zaključka. Tako se je tudi zgodilo. Izkazalo se je, da Avstriji v svoji prepotentnosti niso imeli niti pooblastila, da bi se razgovarjali glede dviga zapor nad našim imetjem v Avstriji. Nesramno je od Avstrije, da je poslala zastopnike v Beograd z naročilom, da izposlujejo odstranitev sekvestra nad avstrijskim premoženjem, med tem ko bi imeli ostati naši depoji in naše terjatve v Avstriji še vedno pod zaporo. Na tako insinuacijo je naša vlada kratkoma lo odgovorila, naj se avstrijski delegati vrnejo na Dunaj in naj si izposlujejo širša pooblastila, na kar se bodo pregovori mogli nadaljevati. Naša jahteva je, da Avstriji osvobodijo naše premoženje, ki se nahaja v njihovi državi in da nam povrnejo škodo, ki jo je povzročila naredba o zaporih z dne 19. aprila 1919 in potem šele se bomo pomenili glede odstranitve sekvestrov nad avstrijskim premoženjem.

— **Sirarski tečaj.** Poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani priredi v času od dne 14. februarja do dne 12. marca t. l. štiritedenski tečaj v mlekarni Vodice na Gorenjskem. Pouk: dopoldan praktično vežbanje v izdelovanju poltrdih in trdih sirov, popoldan teoretična predavanja iz sirarstva in splošnega mlekarstva. Tečaj je določen predvsem za osebe, ki po mlekarnah delujejo ali so delovale (mlekarje in mlekarice); izjemoma tudi za sinove (hčere, večjih posestnikov, ki se pečajo intenzivno z mlekarstvom. Število učencev je omejeno na 12. Hrana in stanovanje bo stalo dnevno 20 do 25 kron. Za revnejše udeležence je na razpolago 8 prispevkov po 300 kron. Pravilno kolkovane prošnje (28 kron) za sprejem je vlagati takoj, najkasneje pa do 1. februarja t. l. na poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani.

— **Veleposestniki proti agrarni reformi.** Slavonski veleposestniki, ki so organizirani v Poljoprivrednem društvu, so poslali ministrstvu za šume in rude spomenico, v kateri protestirajo proti naredbi ministrstva z dne 30. oktobra 1919., št. 20.770, ki dovoljuje seljakom, da smejo po šumah sekati drevje za kurivo. Veleposestniki naglašajo, da je neracionalno sekanje drevja zelo škodljivo in zahtevajo, da se izvrši revizija imenovane naredbe po zaslišanju veleposestnikov. — Upamo, da spomenica ne bo imela uspeha.

— **Znižavanje plač in mezd v Ameriki.** V raznih ameriških podjetjih se je pričelo z znižavanjem plač in mezd uslužbenecem in delavcem. Proti vsakemu pričakovanju delavstvo mirno prenaša znižavanje mezd, ki znaša n. pr. v tekstilni industriji 22.5 %. Delavstvo samo uvideva, da je bolje, delati za nižjo plačo, nego da se zaprejo tovarne. Ze doslej je v Zedinjenih državah približno tri milijone brezposelnih delavcev. S padanjem zaslužka pa padajo obenem tudi cene življenjskih potrebščin. Tako so se znižale cene kruha, mesa in oblačilnih potrebščin.

— **Prehod v prostro trgovino na Češkem.** Češki poljedelski minister dr. Brdlik se pogaja z zastopniki političnih strank o zakonskem načrtu, s katerim naj bi se ustvarila oblika prehoda iz vezanega gospodarstva z oporistvijo trgovine s poljedelskimi pridelki letine 1920 v svobodno trgovino. Zakonski načrt postavlja kot pogoj za ta

prehod izpolnitev dolžnosti 80odstotne oddaje zadnje žetve. Vezana bi ostala samo še sladkorna pesa in nekateri špekulativni produkti, kakor n. pr. mak.

— **Gospodarski svet** je sklical minister trgovine in industrije dr. Kukovec v Beograd 3., 4. in 5. februarja. Gospodarski svet ima nalogo, da informira ministristvo trgovine in industrije o vseh gospodarskih vprašanjih naše države. Njegova naloga je tudi, da stavi konkretne predloge glede naše zunanje trgovine, t. j. glede uvoza in izvoza, posebno pa glede carinskih postavk in glede carinskih odnošajev v obče. Približno pred pol leta je sklical tedanji minister trgovine in industrije dr. Ninčić Gospodarski svet, in ko so prišli zastopniki iz cele kraljevine v Beograd, jih je načelnik dr. Todorović po kratki formalni seji odslovil. Minister dr. Kukovec pa je sedaj naročil, da ima Gospodarski svet o vseh važnih gospodarskih vprašanjih razpravljati in da mu ima predložiti konkretne predloge, posebno glede naše zunanje trgovine in glede carinskih vprašanj.

— **Obrtno hranilno in posojilno društvo na Bledu**. V nedeljo dne 23. januarja se je ustanovilo na Bledu „Obrtno hranilno in posojilno društvo“. V načelstvo je bil izvoljen Franc Jemc, Ivan Triller in Urban Plemelj, v nadzorstvo pa gg. Tomc, Kokalj, Vavpotič, Petrič, Ulčar, Valent, Jan, Preinar in Torkar. Za novo zadrugo se je prijavilo že preko 100 članov in pričakovati je, da vstopijo v zadrugo vsi obrtniki z Bleda, kakor tudi iz okolice.

— **Ponudba Nemčije**. Nemčija je ponudila naši vladi v zameno za odškodnino, ki nam jo mora dati v blagu, 10.000 bran, ki jih ceni na 30 milijonov mark. Na ta način bi stala ena brana 3000 mark, to je nad 6000 naših kron, kar je vsekakor mnogo predrago.

— **Komisija za prevzete živine**. Naša komisija za prevzete od mirovne konference nam priznane odškodnine v živini je že odpotovala v Nemčijo. Komisijo vodi major Rekalic, ki sta mu prideljena dva inspektorja poljedelskega ministristva. „Jugosl. Lloyd“ opozarja pri tej priliki, da mora biti naša komisija pri prevzemanju blaga jako previdna, da se ne zgodi tudi nam enako kakor Francozom, ki so prevzeli v večini bolno živino, katera je potem deloma poginila, deloma pa zanesla v Francijo kugo.

— **Trasiranje prekmurske zveze**. Trasiranje proge Murska-Sobota-Veržej — Križevci — Ljutomer — Veličane — Ormož je prometno ministristvo že odobrilo. V Ljutomeru se ustanovi v to svrhu gradbena sekcija.

— **Gospodarski sestanek**. Gospodarske korporacije in organizacije v Ljubljani so se dne 25. t. m. zbrale na poziv trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani k posvetovanju v namen, da zavzamejo stališče glede aktualnih davčnih vprašanj. Po poročilu zborničnega tajnika dr. Windischerja se je sklenilo, vložiti spomenico na finančno ministristva zaradi izpremembe določil glede novih eksekucijskih pristojbin v davčnem opominjevalnem in rubežnem postopanju. Nadalje se je sklenilo vložiti na pristojna mesta spomenico, ki se peča z nujno potrebo reforme plačarine, ki zadeva privatne uslužbence sedaj v preobčutni meri. Hkratu se je sklenilo opozoriti finančno upravo na posledice razglašene delegacije ministristva financ z dne 18. decem. 1920., ki določa, da se bodo prisilno izterjevali tudi davki, odpadajoči na dobo od dne 1. januarja 1921. do 31. maja 1921 in v tej dobi naknadno predpisani davki za prejšnja leta ter da je za leto 1920/21 še nepredpisane davke plačati po višini zadnjega definitivnega predpisa. Končno so se zbrani zastopniki gospodarskih korporacij posvetovali o koračkih, ki jih je storiti zaradi predpisov davka na vojne dobičke. Upravičenost tega davka se priznava, ali obstoječa določila so taka, da gredo preko razumne mere.

Beleške.

b. Klerikalci napadajo v svojih listih višji šolski svet in poverjenstvo za prosveto radi prosvetnega

programa, ki je bil te dni objavljen. Klerikalci se ne dopade, da posveča ta program posebno pozornost učenju srbsko-hrvatskega jezika, dopadlo se jim je pa vedno, da se je v naših šolah učila in se še uči nemščina! Seveda, nemščina je nobel; kdo bo proti njej, ampak srbo-hrvatsčina, kaj nam te treba. Mi pa mislimo, da nam je v novih razmerah znanje srbo-hrvatsčine neobhodno potrebno, ker se ta jezik govori v celi Jugoslaviji doli do Bitolja in do Strumice, učenje tega lepega jezika pa nikomur ne bo delalo nobenih težav, ker se srbo-hrvatsčina prav malo razlikuje od slovenščine. Seveda, klerikalci bi menda najraje videli, da bi se vrnili stari časi, ko se človek brez znanja blažene nemščine nikamor ganiti ni mogel iz ozkih slovenskih mej. No, pa ti časi se ne vrnejo več in tudi klerikalna glorijska ne.

b. O beograjski korupciji pišejo klerikalni listi, molčijo pa o aferi Gosarjeve Urše, ki odkriva vso gnjilobo klerikalne korupcije. Ta Urša je bila delavka v tobačni tovarni, ki sicer niti pisati ne zna pošteno, ampak bila je vedno strastna klerikalna agitatorica in zato jo je dal dr. Gosar imenovati — kar za tajnico ministristva za socialno politiko, s tem, da je v službi pri poverjenstvu za socialno skrbstvo v Ljubljani, da bi mogla še naprej agitirati za razne Gosarje in njemu podobne klerikalne politike. To je korupcija, ko se žensko, ki niti pošteno pisati ne zna, imenuje za ministerialno tajnico samo zato, da država plačuje klerikalno agitatorico! Pa tega bruna klerikalci, seveda, ne vidijo v svojem očesu. Sicer bo pa morala Urša zapustiti svoje mesto, na katerem dobiva od države samo plačo, ker je sklenil ministristvi svet, da se odpustijo vsi državni nameščenci, ki nimajo predpisane šolske izobrazbe, ker od takih uradnikov, ki nič ne znajo, ima država samo veliko škodo, koristi pa nobene.

b. Občinske volitve. Vlada je sklenila, da se izvršijo v Vojvodini občinske volitve na podlagi volilnih imenikov za ustavotvorno skupščino. Minister dr. Kukovec je predlagal, da se tudi na Slovenskem izvršijo občinske volitve na enak način. Vsak je bil vesel tega predloga, samo klerikalci so zagnali velikanski krik, češ, na Slovenskem imamo poseben zakon za občinske volitve, ki ga je že podpisal regent. Seveda, ko so bili klerikalci na vladi, so napravili občinski volilni red, po katerem bi tercijalke dobile v svoje roke naše občine, ampak klerikalci se bodo morali pač sprijazniti s tem, da ne bo nobenih posebnih zakonov za vsako deželo in Pašić je imel prav, ko je vprašal Korošca, čemu smo se potem sploh zedinili, ako bi imelo ostati vse pri starem! Na enak način so se vršile volitve na Slovenskem kot na Hrvatskem, v Bosni, Dalmaciji, Crni gori, Macedoniji, Srbiji in Vojvodini itd. in na enak način se bodo vršile pač tudi občinske in vse druge volitve — v Avstriji pa, seveda, drugače, ker ona je država za sebe, Jugoslavija pa tudi država za sebe.

b. Klerikalna navihanost. Klerikalci bi na vsak način radi imeli politično svobodo, da bi ljudstvo še dalje farbalili. Ker pa ljudstvo ne zahaja več tako številno na njihove politične shode kot včasih, so prišli klerikalci na misel, sklicevati razne gospodarske shode, na katerih pa potem ne govorijo o gospodarskih rečeh, ki ljudstvo zanimajo, temveč udrihajo po demokratih in samostojnejših. Tako sklicujejo po Štajerskem shode vinogradnikov, ker bi Italija hotela, da bi naša država sklenila z njo tako trgovinsko pogodbo, da bi Italijani lahko izvažali svoje

vino v Jugoslavijo, s čimer bi bili naši vinogradniki hudo prizadeti. Ampak mesto da bi klerikalci ljudem povedali resnico, da Italija to samo želi in da se pogajanja sploh še niso začela, da je treba našo vladno opozoriti na škodo, ki bi jo trpeli naši vinogradniki, ako bi se dovolil v trgovinski pogodbi uvoz italijanskega vina — klerikalci lažejo, da je ta uvoz omogočen z rapalsko pogodbo in da so tega krivi, seveda, demokrati! Tako izrabljajo klerikalci tudi najvažnejša naša gospodarska vprašanja za svoje umazane strankarske cilje. V resnici z Italijo še nobeden trgovinski dogovor ni sklenjen, v Rapallu je bil sklenjen samo dogovor radi mej, trgovinska pogodba se bo šele sklepala in pri tej priliki bodo zavarovane koristi naših vinogradnikov, navzlic temu, da klerikalci niso na vladi in morda ravno zato, ker klerikalci so se vedno brigali samo za koristi svoje stranke, za koristi ljudstva se pa nikdar niso brigali.

b. Nemci izganjajo s Koroškega Slovence — domačine, ki imajo tam domovinsko pravico in so avstrijski državljani! Pri nas pa nikomur ne pride na misel, da bi za vsakega izgnanega Slovence takoj izgnali enega nemškega hujškača, ki jih je še vedno dosti med nami. Prepričani smo, da bi nemško divjanje na Koroškem takoj prenehalo, ako bi mi začeli vračati milo za drago, ampak naši merodajni činitelji so pač taki, da se ne morejo povzpeti do tega, da bi pokazali enkrat pest nemškemu hujškaču. Na Koroškem se ne sme vršiti nobena slovenska prireditve, v Mariboru pa prihaja na nemške hujškaške prireditve — naš okrajni glavar! To je v resnici škandal nad škandal!

b. „Uspeh“ škofovega hujskanja proti „Domovini“ je tak, da smo ga veseli mi, ne on, ker od novega leta dalje številno naročnikov prav razveseljivo raste. Ljudje se pač ne dajo več komandirati od duhovnikov, temveč začenjajo misliti s svojimi lastnimi glavami in se naročajo na one liste, ki pišejo resnico. Zato ljudstvo prav dobro odgovarja na škofovo hujskanje s tem, da se naroča na „Domovino“. Naše prijatelje tudi pri tej priliki opozarjamo na to, da je najboljši odgovor na zlorabo prižnice po duhovščini — novi naročniki na „Domovino“. Naj sprevidijo rimski hlapci, da ljudstvo noče več biti njihov suženj!

b. Radić pride na Slovensko! Zagrebški zmešanec Radić žuga, da bo prišel s svojimi agitatorji tudi na Slovensko in da bo pridobil za svoj zmešan program vse slovenske kmete. Tu se Stipica Radić zelo moti, ker za njegovo zmešano politiko med slovenskimi kmeti res ni nobenih tal in Stipica se bo s svojimi agitatorji zastonj trudil, saj mu še hrvatski kmetje polagoma obračajo hrbet, ker postajajo siti Stipičinih neumnosti.

Vendar enkrat!

Na Koroškem so razmere naravnost neznosne. Nemci divjajo kot zbesneli, opravili so vse slovenske šole in jih nadomestili z nemškimi, izdežele izganjajo Slovence, ki so tam rojeni in pristojni — sploh Slovenec je na Koroškem brezpraven suženj.

Tudi pri nas je še precej Nemcev, ki se popolnoma prosto gibljejo, imajo svoje šole in se tudi v državnih uradih lahko poslužujejo svojega jezika. Vsak pameten človek bi pričakoval, da se bomo mi potegnili za naše koroške rojake na ta način, da začnemo z našimi Nemci postopati tako, kakor postopajo avstrijski Nemci z našimi koroškimi rojaki, ker samo in edino na ta način bi se moglo avstrijske Nemce poklicati k pameti, da bi prenehali z divjanjem.

Pa čakali smo zastonj, naše oblasti ne samo, da se Nemcev niti dotaknili niso, temveč obiskuje n. pr. mariborski okrajni glavar celo nemškonacionalne prireditve, medtem, ko je na Koroškem sploh prepovedana vsaka, tudi najnedolžnejša slovenska prireditve!

To je bilo že za obupati in vendar se je našel mož, ki bo te razmere temeljito popravil. To je poslanec dr. Gregor Žerjav, ki je šel k ministru notranjih zadev, mu razložil obupni položaj koroških Slovencev in predlagal protiukrepe. Minister notranjih zadev Milorad Drašković je takoj izjavil, da bo storil kar najenergičnejše korake, da se olajša usoda naših koroških bratov in Milorad Drašković, eden od prvih mož v demokratični stranki, je človek, na katerega se lahko zanesemo.

Naša sreča je, da imamo v Beogradu dr. Žerjava, ki tam dela za nas, medtem, ko klerikalni poslanci mislijo, da jih je ljudstvo poslalo v Beograd zato, da se tam združijo s protidržavnimi strankami in se kregajo radi prisegel!

Koroški Slovenci naj bodo pa potolaženi, ker Jugoslavija na njih nikoli ne bo pozabila. Na vsako nasilje, izvršeno nad koroškimi Slovenci bodo dobili Nemci pošten odgovor z naše strani, ker to je naša pravica in naša dolžnost!

Krajevnim organizacijam in somišljenikom JDS.

Naši nasprotniki vedo, kako nevarni so jim napredni časopisi. Zato na vse načine vsiljujejo svoje liste ne samo svojim pristajšem, ampak skušajo jih spraviti tudi v hišo naprednih družin. Za klerikalno časopisje agitirajo duhovniki na prižnici, hodijo okoli po hišah in vsiljujejo vsevprek „Domoljub“, pritiskajo v spovednicah na žene naprednih mož in matere naprednih otrok, naj naroče klerikalne liste, isto delajo z ljudmi, ki jih dobe ob različnih prilikah v roke, pri porokah, krstih in drugih cerkvenih opravilih. Nastopajo tudi z grožnjami. Če vse nič ne pomaga, pa skušajo vriniti v hišo „Domoljub“ zastonj. Istočasno grme ob vsaki priliki proti naprednim časopisom. Klerikalni agitatorji hočejo potom svojega tiska obdržati ljudstvo v temi in ga izrabljati v svoje politične namene. Boje se, da bi s čitanjem naprednih listov ljudje ne izpregledali in obrnili do slehernega hrbet klerikalizmu.

Naprednjak, ki ima naročen nazadnjaški list, je izdajalec napredne misli, ker podpira s tem moralno in gmotno nazadnjaško tiskarno in stranko. Vrzite iz svoje hiše klerikalne liste in njih agitatorje, ki zastupljajo javno mnenje in rujejo proti državi, da bi nas spravili nazaj pod avstrijski in madžarski bič in s tem pod duševno komando Vatikana. Somišljeniki, Vaša dolžnost je, da naročate naše liste! Ko jih prečitete, dajte jih naprej onim, ki jih ne morejo naročiti. Kdor ne zmore dnevnika, naj si naroči tednik „Domovino“, ki pri naša vedno zanimiva poročila in zgodovino svetovne vojne v slikah.

Novosti.

* † Vojvoda Živojin Mišić. V Beogradu je umrl načelnik posega generalnega štaba, vrhovni poveljnik srbske armade takrat, ko je ona l. 1918 tako sijajno premagala v Macedoniji Bolgare, Avstrijce in Nemce. Vojvoda Mišić je s to svojo zmago osvobodil svojo ožjo domovino Srbijo in celo Jugoslavijo in dosegel je plemeniti cilj, ki mu je služil vse svoje življenje. Pokojnik spada med največje vojskovodje v svetovni vojni, užival je svetovni sloves, vse zavezniške države so ga odlikovale z najvišjimi odlikovanji. Med vojaštvom je bil priljubljen kot malokateri vojskovodja, saj je bil kmetskih staršev sin in je razumel vse križe

in težave vojaka, ki je odtrgan od rodne hiše in se vojskuje hrabro za ogroženo domovino. Zato je zavladala na glas v njegovi smrti splošna žalost po vsej Jugoslaviji, posebno v Srbiji, kjer so vsakemu otroku dobro znane njegove naravnost veličanske zasluge. Njegov pogreb je bil naravnost veličasten, kakršnega Beograd še ni videl, ker je vse hotelo izkazati zadnjo čast ljubljencu naroda, velikemu vojskovodji in rodoljubi. Pri tej priliki bodi omenjeno tudi to, da je pok. vojvoda Mišić izdelal načrt za osvoboditev naše Koroške leta 1919, da je tudi sam obiskal slovensko zemljo, ki mu je zelo ugajala. Pokojni vojvoda Mišić spada nedvomno med največje moze Jugoslavije in njegov spomin bo živel, dokler bo Jugoslovanov.

* † Luka Svetec. V Litiji je umrl notar Luka Svetec, ki je dočakal izredno visoko starost, blizu sto let, navzlic napornemu narodnemu delu, kateremu je posvetil vse svoje življenje. Pok. Luka Svetec je ponosno dvigal narodno zastavo že v onih časih, ko je velika večina našega naroda še favala v temi nevednosti in nezvesti. Težko, trudapolno je bilo delo narodnih probuditeljev, ali oni niso mirovali, delali so noč in dan nesebično in požrtvovalno in zbudili so narod iz stoletnega spanja. Luki Svetcu je bila sreča še toliko mila, da je dočakal dan svobode in ko se je lansko leto vozil regent Aleksander skozi Litijo v Ljubljano, se je dal pok. Svetec primesti na kolodvor, ker je hotel s svojimi očmi videti osvoboditelja. Zaradi starosti je na kolodvoru sede pričakoval regenta in ko je ta pristopil k njemu, je bil pok. Svetec tako ginjen od radosti, da je dočakal ta dan, da niti besedice ni mogel spregovoriti. Pogreba tega izredno zaslužnega idealnega narodnega buditelja so se udeležili zastopniki vseh naših kulturnih ustanov in velike množice ljudstva od vseh strani. Naj v miru počiva v svobodni zemlji zaslužni mož!

* Velik škandal se je zgodil preteklo soboto v Mariboru. Bila je nekaka dobrodelna prireditev za koroško deco in sveta dolžnost vsakega zavednega Slovenca bi bila, da po svojih možnostih prireditev gmotno podpre. In vendar prireditev ni bila posebno dobro obiskana, pač pa je več oficirjev zapustilo to prireditev in odšlo — na nemški ples, kjer so bili zbrani nemški hujškači iz vse spodnje Štajerske, prišli so pa tudi gosti iz Gradca in z Dunaja! Ni treba posebej omenjati, da so to bili sami taki naši oficirji, ki so poprej služili v avstrijski armadi, kjer so se popolnoma poavstrijančili in so se spomnili na to, da so Slovenci, Jugoslovani šele po avstrijskem položju, ko jih Avstrija ni več rabila. Takrat so ti ljudje pač radi oblekli jugoslovansko uniformo, srce jim je pa ostalo tam, kjer je vedno bilo in tako je prišlo do škandala, da so oficirji v jugoslovanskih uniformah zbežali s slovenske prireditve in stekli na nemški ples in ravno onega dne, ko so v Beogradu izročili mrti zemlji umrlega poveljnika naše armade, hrabrega vojskovodjo, našega osvoboditelja, vojvodo Živojina Mišića in ko so po vsej Jugoslaviji visele črne zastave v znak žalosti zaradi smrti tega velikega junaka in vojskovodje! Bila je velika napaka, da se je v našo armado sprejelo skoraj vse oficirje bivše avstrijske armade, ki so bili slučajno med nami rojeni, s srcem pa velik del nikdar ni bil z nami. Mariborski slučaj bo menda odprl oči merodajnim činiteljem in trdno upamo, da pošlje general Dokić, ki je mož na svojem mestu, te oficirje od avstrijske na

albansko mejo, kjer nam vsaj v narodnem oziru ne bodo nevarni.

* Samo štirideset! Naši Nemci imajo po mirovni pogodbi pravico izjaviti se za avstrijsko državljanstvo in se potem izseliti v Avstrijo. V Ljubljani so se našli štiri taki Nemci, ki so se odločili za Avstrijo, v Mariboru se je pa pričakovalo na tisoče takih, ker tam je prava zalega nemške hujškarije proti Jugoslaviji. Ampak vsi oni, ki so pričakovali, da se bodo vsi oni tisoči mariborskih Nemcev, ki vedno tako zabavljajo na Jugoslavijo, izjavili za Avstrijo, so se temeljito zmotili, ker izjavilo se je za Avstrijo samo štirideset Nemcev, vsi oni drugi hujškači pa mislijo ostati lepo pri nas, ker pač dobro vedo, da je stokrat boljše v Jugoslaviji kot pa v Avstriji, ki stoji neposredno pred bankrotom. Ampak ako ti Nemci, ki ostanejo v Jugoslaviji, mislijo, da bodo nemoteno še dalje hujškali proti naši državi in narodnosti, se motijo temeljito. Ako z Jugoslavijo niso zadovoljni, jim je stalo na prosto voljo, da se izjavijo za Avstrijo in zapustijo našo državo, ki jim je tako zoprna. Ako pa ostanejo pri nas, pomeni, da sami uvidevajo, da je v Jugoslaviji stokrat boljše kot v Avstriji in potem bomo od njih tudi z vso odločnostjo zahtevali, da spoštujejo državo, katere državljani so. Do sedaj se je še moglo misliti, da se ti širokoustneži poslužijo pravice, ki jim jo daje mirovna pogodba in se odselijo v Avstrijo. Ko se pa oni izjavijo za Jugoslavijo, bodo morali Jugoslavijo tudi spoštovati.

* Prebivalstvo z naših severnih obmejnih krajev, ki so pripoznani Avstriji, prihaja sedaj trumoma se pritoževati v Maribor in iskat pomoči proti krivičnim, mestoma naravnost nepojmljivim ukrepom razmejnitvene komisije. Nekatera posestva so razdeljena med obe državi. Neki posestnik na Špičniku ima stanovanjsko poslopje v Jugoslaviji, gospodarsko pa v Avstriji. Tudi posamezne vasi so raztrgane: šolo imajo v naši državi, cerkev pa v Avstriji, ali pa obratno. Ponekod je bila potegnjena meja kar preko njiv in vinogradov.

* Kaj bi rekli... Beograjska „Politika“ poroča: Ko je pred nekaj dnevi umrl veliki bolgarofil Boutscher, je bolgarska vlada proglasila dan njegove smrti kot dan narodne žalosti, a po vseh šolah so bila predavanja o velikem prijatelju bolgarskega naroda. Ko je umrl v Parizu Ernest Denis, je vsa češkoslovaška žalovala nad krsto svojega velikega moža, ko pa je umrl v Beogradu vojvoda Mišić...? Mogoče bo kdo vprašal: zakaj ni ukazal minister prosvete, da se v vseh šolah posveti vsaj ena ura spominu velikega moža. Odgovor na to vprašanje je prav lahek... V dnevih, ko se muči Pašić, da ustvari močno vlado, bi taka naredba ministra Pribečevića izzvala nevarno krizo. Od vseh strani bi letelo kamenje na Pribečevića, da je vedno še oni stari demon, ki v kritičnih momentih hujška; Radičev delegat Basariček bi takoj prekinil pogajanja v Beogradu in se vrnil v Zagreb, da z ozirom na novo situacijo dogbi nove instrukcije od Stive Radića; dr. Šurmin bi zahteval, da se vsi poslanci izjavijo, kako mišljenje imajo o takem predavanju, Laginja, Bazela in Dežman bi zahtevali, naj se najprej potom ankete ugotovi, da li je naše osvobojenje in ujedinenje posledica solunske ofenzive, ali pa posledica sklepa narodnega veča od tega in tega dne, številka toliko in toliko, a častita družba okoli očeta Korošca bi ponižno vprašala: Je li dovoljeno, slaviti danes srbskega vojskovodjo, ko Srbije sploh več ni. — In tako je imel Pribečević prav, da ni ukazal v šolah proslave velikega zmagovalca in narodnega junaka!

* Italijani v zadregi. Hoteli so imeti na vsak način mesto Zadar v Dalmaciji in dobili so ga, sedaj pa ne vedo,

kaj bi z njim. Mesto je daleč od Italije in popolnoma odvisno od trgovskih in drugih zvez z Jugoslavijo in Italijani bi hoteli, da bi mi gradili železnice, da bi mesto zvezali z našim ozemljem, ki je njegovo naravno zaledje. Posebno bi Italijanom dišala železniška zveza Zadar-Knin, ampak mi imamo drugih skrbi kot graditi železnice, ki naj omogočijo Italijanskemu Zadru življenje. Italijani naj bi pustili Zadar Jugoslaviji, od katere je to mesto popolnoma odvisno, pa ne bi imeli danes teh skrbi.

* Kako učijo in kako delajo. Vsem našim prijateljem je znano, kako učijo duhovniki svoje „ovčice“. „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe“. „Vsi smo bratje med seboj“. Posebno za te nauke so vneti slovenski duhovniki. Kako pa izgleda stvar v resnici, naj služi naslednji slučaj, ki se je dogodil v Rojanu. „Edinost“ z dne 25. januarja t. l. poroča: Prišel je pred nekoliko dnevih slovenski otrok v rojansko cerkev k italijanskemu duhovniku. Moral je govoriti z njim italijanski. Ko pa ga je duhovnik nekaj vprašal, je ubogemu malčku, ki ni dobro razumel, kaj hoče od njega, ušla slovenska beseda: „Prosim?“ In duhovnik? Nahručil je otroka kot kak cestni pobalin, češ, kakšen jezik govori; tukaj da se govori italijanski, in vse tiste, ki govore „prosim“, naj vzame... — Tako izgleda torej rimska internacionala in bratstvo, kot ga učijo krščanski duhovniki. Kaj porečete vi na to?

* Italija in Jugoslavija. Beograjsko „Delo“ objavlja razgovor njegovega urednika z italijanskim poslanikom v Beogradu grofom Manzoniem o bodočih odnosih med Italijo in Jugoslavijo. Grof Manzoni je izjavil: „Italijanska vlada želi, da zavladajo med obema državama najintimnejši in najsrčnejši odnosi, ker to zahtevajo skupni interesi. Italijanska vlada je sklenila, da rapalsko pogodbo izvrši do zadnje pičice ter na ta način dokaže, da želi pravo prijateljstvo z Jugoslavijo. Jaz z moje strani bom storil vse, da se čim bolj razvijejo prijateljski odnosi med obema državama. Jugoslavija, bogata na prirodnih produktih, bo lahko dajala Italiji žito in meso, dočim ji bomo mi lahko dajali v zameno industrijske produkte, a v potrebi tudi delavske moči. Naša vlada bo poskrbela za potrebne konzulate in upam, da stori to tudi vaša vlada. Potrebno je tudi, da se osnuje trgovska zbornica in italijansko-srbska banka v Beogradu, da se čim bolj razvijejo naše trgovske zveze. Vse to bo pospešilo tudi konsolidacijo naše prijateljske politike.“ — „Da — je dodal urednik — ker ne smemo pozabiti, da imamo skupnega sovražnika, in kdo ve, če ne bomo nekega dne prisiljeni, da skupno z orožjem branimo Trst in Reko.“ — „Tudi v prošlosti smo imeli skupnega sovražnika“, odgovoril je grof Manzoni, „V ostalem, kdo bi vedel za prihodnost?“ — „Italija je anektirala nekoliko stotisoč Slovencev in Hrvatov. Ali jim hoče omogočiti, da ohranijo svojo narodnost in da se razvijajo v narodnem duhu?“ je vprašal urednik. — „Gospod — je odgovoril grof Manzoni — vi ste bili v Italiji. Imeli ste priliko prepričati se, da v Italiji vlada popolna svoboda v vsakem oziru in da je Italija gostoljubna. Tudi Slovenci in Hrvati bodo uživali v mejah naših zakonov popolno svobodo. Mogli se bodo popolnoma razvijati v svojem nacionalnem duhu ter ohraniti svoj jezik in vse svoje nacionalne posebnosti.“ — „A kedaj nam bo Italija prepustila one kraje Dalmacije, katere drži okupirane?“ — „To se bo zgodilo v onem trenutku, ko se izmenjajo ratifikacije rapalske pogodbe.“

* Neznosne razmere na Koroškem. Iz Borovelj nam pišejo: S smrtjo slovenskega dekana Wieserja in z imenovanjem Nemca Raidla za gosposvetskega

župnika in dekana, je vse duhovništvo v Gospi Sveti prešlo v nemške roke. V ustanovni listini se še posebej povdarja, da mora biti župnik, oziroma dekan in oboje kanonika Slovenca, sicer nimajo pravice do fonda, iz katerega se izplačuje duhovščina pri Gospi Sveti. Celovski glavar je kaznoval Bartla Mačana z globo 1000 kron, ker je trdil, da je bila plebiscitna komisija pristranska. Ko je Slovenec dejal, da plebiscitna komisija ni več in da je to ravno tako, kakor če bi mrlič tožil zaradi razžaljenja časti, je rkel glavar, da je plebiscitna komisija zapustila take ukaze. Rainer, ali vam ni tudi ukazala, postopati pravično in Slovencev ne le ne preganjati, ampak jih ščititi?

* Astrologija — ali falotarija. Neki „astrolog“ (t. j. zvezd-oslovec) Voršič (v Mariboru, Gosposka ulica 44) pošilja po svetu letake, češ da zna vse natančno razložiti in povedati o značaju, temperamentu, nagnenju, prošlosti, sedanjosti, prihodnosti, mladosti, ženitvi, zakonskem življenju, otrokih, ljubezenskih zadevah, družinskem življenju, dedščini, prijateljih, sovražnikih, pravadah, loteriji, sreči, nesreči, žalostnih dogodkih, zdravju, stanu, trgovini, spekulaciji, premoženjskih razmerah itd. Treba je navesti podatke — in pa 150 K (kar se seveda plača naprej). Mož trdi, da je astrologija „veda“ in da on vse zna. Ker je še danes mnogo lahkovernih ljudi, opozarjamo na to spekulacijo, da ne bo kdo nasedel „astrologu“, katerega glavna umetnost je spravljati neumnim ljudem denar iz žepa.

* Dvajsetdinarske novčance so v Sloveniji stavljene izven prometa. To na sebi ne bi bilo napačno, ker je treba denar, v katerega so vsled obilnih falzifikatov ljudje izgubili zaupanje, čim prej potegniti iz cirkulacije. Način, kako se je to zgodilo, je pa več kot originalen. Kraljevi državni urad, naša previdna pošta, je z internim, javnosti zamolčano odredbo, kratkoma ustavila sprejemanje dvajsetdinarskih novčanic, torej državnega plačilnega sredstva, ki ga mora, če se ravnamo po zakonu, še danes vsak običajni občan v Jugoslaviji sprejeti, če noče imeti prav hudih sitnosti. Po vzgledu slavne kraljeve pošte so se potem ravnali drugi smrtniki, nastal je pravecati run na Narodno banko in jutri že ne bo v srečni Sloveniji nobene dvajsetdinarske novčance več. Pojutrišnjem bo morda slavna pošta na isti način izrazila svoje nezaupanje drugim vrstam državnega novca in če postopa sistematično, se bomo v Sloveniji kmalu povrnil k naravnemu gospodarstvu, kajti tudi preljube naše krone so pri pošti že obglavljene... Zdi pa se nam, da bo poštno upravo od njenega junaškega čina še nekoliko glava bolela. Ko bi živeli še v »starih dobrih časih«, bi danes opoldne poštno upravo v Ljubljani menda že ne bilo. Dunaj bi jo bil »razstrelil«. Hvala Bogu, da je Jugoslavija zemlja tistega reda, kjer sme vsak po svoje skrbeti za svoj lastni in za javni blagor.

* Falzifikati 20dinarskih novčanic na Dunaju. V zadnjem času se je opazilo, da kroži na Dunaju mnogo jugoslovanskih novčanic pa 20 dinarjev. Končno se je posrečilo priti na sled celemu konzorciju, ki se je bavil z razpečevanjem teh novčanic in upati je, da se pride na sled tudi izdelovalcem teh falzifikatov. V neki kavarni v I. okraju je policija aretovala nekega Julija Marogochesa iz Galicije, pri katerem se je našlo 248 komadov precej dobro ponarejenih 20dinarskih novčanic. Aretovanec je izjavil, da je falzifikate kupil od nekega knjigovodje v Tarnopolu, kateremu je plačal za falzifikate 40.000 K, in sicer po 8 avstrijskih kron za 1 dinar. Aretovani knjigovodja je priznal, da je novčance res prodal, da pa jih je kupil za 35.000 kron od agenta Wachtela. Zdi se, da je bil Wachtel financier falzifikatorskega podjetja, razpečevala pa je falzifikate njegova 18-letna hčerka. Preiskava v tej zadevi se nadaljuje.

* **Ponarejeni desetlirski bankovci.** V krajih to — in onstran demarkacijske črte, posebno na Vrhniki so zelo razširjeni ponarejeni desetlirski bankovci, katere ponujajo našim ljudem po zelo nizkem kurzu razni sumljivi elementi. Falzifikati se razlikujejo od pristnih bankovcev v tem, da je modra barva bolj vodena, da so okrasni in tisk bolj zamazani. Številke serij so poševne, mesto pokončne in falzifikati so slednjič za dva mm daljši kot originali. Te falzifikate mnogi denarja lakomni ljudje kupujejo in jih „spravljajo naprej“. Tudi Vrhnika Marija Jereb je nabrala večjo množino teh falzifikatov. Dne 19. t. m. dopoldne je prišla v Ljubljano in je hotela v menjalnici Slovenske Eskomptne banke v Kolodvorski ulici zamenjati večjo množino italijanskih lir, v zamenjavo je pri blagajni položila tudi 50 komadov ponarejenih desetlirskih bankovcev. V menjalnici so falzifikate takoj spoznali in so Jerebovo naznanili stražniku, ki jo je aretiral. Jerebovi so ponarejene bankovce zaplenili, njo pa izročili deželnemu sodišču.

* **Plačujte davke pravočasno!** Prejeli smo: Davkoplačevalce vseh vrst nujno opozarjamo, da v lastnem interesu plačujejo davke pravočasno. Po razglasu delegacije ministrstva financ z dne 9. maja 1920. se pobirajo kot eksekucijske pristojbine za zaostale davščine v Sloveniji in Dalmaciji sledeče pristojbine: Za opomin od vseke polne krone štiri vinarje, za prodajo pa dva vinarja od vsake polne krone. Opominjevalne in rubežne pristojbine zadenejo torej vsako zakasnitev v obdobju znesku. V primeru zakasnelega plačila zadene stranko trdo novo breme.

* **Nered v dostavljanju časopisov.** Naročniki vseh listov se pritožujejo že dolgo, da listov ne prejema redno in

zato je minister za pošto in brzojav izdal stroge odredbe. Vsak naročnik, ki se mu list, na katerega je naročen, ne dostavlja redno, ima pravico pritožiti se naravnost na pošto ravnateljstvo, in sicer naj pošlje pritožbo v zaprtem pismu brez znamke, na ovoj naj pa napiše: „Na uradno zahtevo v časopisnih zadevah poštine prosto.“ Upamo, da bo kmalu nastal red na poštah, ker v zadnjem času so pritožbe naročnikov že preštevile.

* **Pravoslavna cerkev v Ljubljani.** Beograjski listi prinašajo poročilo, da se bo v Ljubljani zidala pravoslavna cerkev. Pravoslavni jugoslovanski vladiki so zbrali v ta namen že velike vsote. Zgodilo se bo to že zaradi reciprocitete med Ljubljano in Beogradom, ker se je v Beogradu začela akcija za veliko katoliško cerkev. Ker se je v Beogradu v ta namen plesalo in se je v tem dobilo 23.000 kron za novo katoliško cerkev, bo še ta predpust tudi v Ljubljani poseben bal za pravoslavno cerkev. Ker se število pravoslavnih v Ljubljani čimdalje bolj množi, je postala potreba po novi cerkvi tako velika, da jo bo treba sezidati obenem s katoliško v Beogradu.

* **Tobak za pipo.** Iz Beograda prihaja vest, ki bo zlasti v širokih ljudskih slojih našla prijazen odmev. Uprava državnih monopolov je dala predelati navadnejši tobak v Bosni in Hercegovini in bo dala predelati tudi ves tobačni pridelek iz Hrvatske in Vojvodine za — pipo. V Vojvodini in Hrvatski se računa na pridelek dvainpol milijona kilogramov, katere količina bo zadostovala za vso potrebo tobaka za pipo. Ves tobak se pošlje v Slovenijo, kjer se bo po kratki fermentaciji predelal. Tobak za pipo se bo razpečeval v paketih po dve kroni.

* **Nemščina in srbohrvaščina v Mariboru.** Iz Maribora nam pišejo: Na mariborskih šolah se nemščina sedaj poučuje še z veliko večjo strogostjo, ka-

kor pod Avstrijo, dočim se srbohrvaščini ne posveča nobene pozornosti. Uči se jako pridno celo gotica, katero že Nemci sami odpravljajo, za cirilico pa menda ni časa.

* **V celjskem mestnem sosvetu** so na zadnji seji zastopniki demokratske in socialnodemokratske stranke vložili oster protest proti ukinjenju celjske avtonomije v šolskih zadevah in zahtevali takojšnje reaktiviranje prejšnjega šolskega sveta, ki je bil lani meseca avgusta razpuščen zaradi klerikalnih spletkarij.

* **Slovenska podjetja v Mariboru.** Veliko hišo vinotrčca Hausmaningerja v Mariboru je kupil za 1.900.000 kron slovenski trgovec I. Šerac. Vinotrčec in kavarnar I. Valjak pa pripravlja veliko vinsko klet po vzorcu dunajskega „Rathauskellerja“. Preuredba bo stala milijon kron.

* **Revizija uradniških kvalifikacij.** Iz Beograda nam poročajo: V soboto je pričel svoje delovanje odbor za revizijo uradniških kvalifikacij. V odboru so zastopani načelniki vseh ministrstev, ki pa bodo imeli samo posvetovalni značaj. Uradnikom, ki zavzemajo višja mesta, kakor jim pripadajo po njihovi kvalifikaciji, ponudijo se nižje službe, za katere so upravičeni po svoji kvalifikaciji. V nasprotnem slučaju bodo iz službe odpuščeni.

* **Uradniki-poslanci.** Na eni poslednjih sej verifikacijskega odbora konstituantne se je razpravljalo o uradniških službenih mestih narodnih poslancev. Sklenilo se je, da se mora dotični člen volilnega zakona striktno izvrševati, to je, da poslanci, ki obdržijo mandat, izgube uradniško službo. Sprejeto je bilo tolmačenje ministra pravde, po katerem se uradniki, ki imajo nad 10 službenih let, upokoje, onim, ki še ne služijo 10 let, se pa odobri izstop iz državne službe.

* **Uradniki z anektiranega ozemlja.** Vlada namerava v kratkem imenovati komisijo, ki bo proučevala položaj viš-

jih uradnikov z ozemlja, anektiranega po Italiji, od katerih so mnogi pobegnili pred Italijani in nimajo sedaj mesta. Nekateri se vrnejo na stara mesta.

* **Število prebivalstva v Mariboru.** Uspeh popisa prebivalstva in hiš v Mariboru je sledeči: Dne 20. novembra t. l. je štel mesto 29.014 prebivalcev-civilistov, 2190 vojakov in 1000 kaznjencev. Število dnevno prijavljenih tujcev znaša 400. Dne 1. januarja 1921. je štel Maribor 32.968 prebivalcev, in sicer 13.536 moških in 15.478 ženskih domačinov. Mesto šteje 1179 hiš s 6331 stanovanji. Po vagonih stanuje 35 družin in 159 oseb. Od prebivalstva je 10.153 v Mariboru pristojnih, 12.784 z domovinsko pravico v Jugoslaviji, 4020 inozemcev in 2057 s še neugotovljeno domovinsko pravico, torej skupno 6077 tujcev.

* **Obsojeni goljufi.** V Sarajevu se je vršila dne 24. t. m. razprava proti Obrensteinu, Ostricu in drugim, večinom judom, ki so obtoženi, da so s prikrivanjem velike množine starih čevljev ogoljufali ravnateljstvo vojnega plena. Pri preiskavi se je dognalo, da so državo oškodovali za približno 200 tisoč kron. Obsojeni so bili vsak na šest mesecev zapora in na 30.000 kron globe.

Ne morete spati? Niti delati! Imate nervozne bolečine? Občutek zadovoljstva doprinese Vam Fellerjev pravi Elsa-fluid-6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Trpite na počasni prebavi? Zaprtju? To zlo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Elsa-kroglicami. 6 škatlic 18 K. — Želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. — Omot in poština posebej, a najceneje. *Eugen V. Feller, Slubica donja, Elsa trg št. 360, Hrvatska.*

Popisi falsifikatov dvajsetdinarskih bankovcev.

V poslednjem času se je pojavilo čvetero falzifikatov dvajsetdinarskih bankovcev. V znanje in ravnanje občinstva se tukaj priobčuje njih popis.

Popis falzifikata št. 1.

Velikost klišēja na licu bankovca je v širini in v višini ista kakor pri pravem. Na hrbtu je falzifikat za 2-5 mm v širini in za 0-5 mm v višini manjši od pravega bankovca.

Barve: Na licu pravega bankovca je splošna barva bolj rdečkasta nego na falzifikatu. Zeleni odtisk je na pravem bankovcu olivast, na falzifikatu pa je zeleno-grahast. Na hrbtu je rdeče ozadje pri originalu mnogo bolj zamolklo nego pri falzifikatu. Modri odtisk je na falzifikatu jasno modre barve, na originalu pa grahasto moder.

Odtisk klišēja: Na licu originalnega bankovca so konture popolnoma jasne, a se spajajo z ozadjem, toda tako, da se vendarle ne izgubljajo med tankimi vzporednimi črtami, ki tvorijo ozadje. Na falzifikatu se konture lomijo pod tankimi črtami ozadja ter se često izgubljajo pod njimi.

Na hrbtu ima modri narisek pri falzifikatu mnogo manj detailov na polju in v klasju nego na pravem bankovcu. Rdeče ozadje se na falzifikatu, dasi je dosti slabotnejše nego na originalu, odraža močnejše.

Razlike v detailih: Razlike v detailih so mnogoštevilne na licu, večinoma pa so manjše važnosti; kdor je malo vajen pazno preizkušati bankovce, jih niti ne opazi. Najvažnejše za občinstvo so: Na klobuku zadnjega kmeta se na pravem bankovcu razločno opažajo okrajki; na falzifikatu ima ta kmet nekakšno kapico brez okrajkov. Srajca je na pravem bankovcu osenčena mnogo bolj nego na falzifikatu. Drevje v ozadju originalnega bankovca se izgublja v podnožju planin, pri falzifikatu pa se jasno odraža. Volova glava nima na falzifikatu prav nobene sence. Vobče so na falzifikatu konture jako ostre, na originalu pa se stapljajo.

Popis falzifikata št. 2.

Klišé ponarejenega bankovca je v širini za 1 mm manjši od originala. V višini je za 0-75 mm večji. Na hrbtu je istotako falzifikat v širini za 1 mm manjši od originala, v višini pa za 0-75 mm večji.

Barva na licu: Opisana barva falzifikata je jako podobna pravemu bankovcu, toda gravura, ki jo tvorijo valovite vzporedne črte, se odraža tako, da se glavni motiv skoro popolnoma izgublja pod njo. Nekateri bankovci te izdaje so natisnjeni s toliko količino barve, da je njih splošna polt jako zamolkla. Bankovec je videti, kakor bi bil zaradi tega zamazan.

Na hrbtu je modra barva bolj zamolkla na falzifikatu nego na pravem bankovcu. Rdeča barva je živejša.

Odtisk klišēja: Na licu je jako slab in zamazan, tako da detailov na okviru skoro ni mogoče razločevati. Valovite vzporedne črte skoro popolnoma zakrivajo glavni narisek. Napisi so slabi in nepravilno razporejeni.

Na hrbtu: Odtisk je istotako jako slab in zamazan; detaili nariska se ne vidijo. Rdeči narisek v reliefu v ozadju se skoro ne vidi.

Razlike v detailih: Vsi detaili se vidno razlikujejo. Bele križaste črte na licu falzifikata so jako široke. Te linije se ne vidijo, ali pa jih ni v kvadratih, ki obroblijo številke 20. Črke zgornjega napisu so premalo in slabo odtisnjene. Beseda „Finansija“ je napisana z enim rimskim I. Hrbet je vobče jako lisast. Stebla klasja so preširoka. Vzporedne rdeče črte so slabo izdelane.

Popis falzifikata št. 3.

Klišé na licu ponarejenega bankovca je za 0-3 mm manjši od pravega, višina pa je ista.

Na hrbtu je falzifikat v širini za 2 mm, v višini pa za 1 mm manjši od originalnega bankovca.

Barve: Na licu bankovca te izdaje se barve razmeroma ujema z barvami pravega bankovca.

Na hrbtu je modri odtisk bolj zamolkel, rdeča podloga pa prevladuje na falzifikatu manj nego na pravem bankovcu.

Odtisk klišēja: Odtisk falzifikata se jako razlikuje od odtiska originalnega bankovca. Vendar pa je odtisk na tem bankovcu vobče boljši nego odtisk falzifikata druge izdaje.

Na licu je odtisk jako grob. Gravura, ki jo sestavljajo valovite vzporedne črte, tudi preveč obvladuje druge nariske, model glavnega motiva pa je izdelan jako slabo. Oblaki na nebu in planine nimajo sence; zato je videti nebo preveč prazno.

Okvir in njegovi okrasni so izdelani dosti dobro na onih bankovcih, kjer je natisk dobro izvršen.

Na hrbtu je modri odtisk grob, osenčen mnogo močnejše nego na pravem bankovcu. Rdeče ozadje prevladuje mnogo manj nego na pravem bankovcu.

Razlike v detailih so jako mnogoštevilne. Na licu falzifikata skoro ni razlikovati drevja v ozadju, dočim se na pravem bankovcu dobro vidi.

Detailov na polju pri falzifikatu sploh ni.

Na hrbtu ima zemlja na falzifikatu istotako mnogo manj detailov nego na pravem bankovcu. Žito se težko razločuje, ker nima sence. Relief, ki predstavlja zoro, je slabo uspel.

Popis falzifikata št. 4.

Narisek tega ponarejenega bankovca se razlikuje od pravega, bodisi na licu ali na hrbtu, samo v nekaterih jako drobnih detailih, ki utegnejo biti izvedeni tudi s slabim tiskom (preveč ali premalo barve, slaba tiskalnica itd.).

Velikost nariska tega ponarejenega bankovca se popolnoma ujema z nariskom pravega bankovca, razen na hrbtu, kjer je primeroma za 0-6 mm višji od pravega bankovca.

Po svojem papirju se ponarejeni bankovec popolnoma razlikuje od pravega. Pri ponarejenem bankovcu je papir mnogo bolj bel, kar lahko zapaziš, če k robu ponarejenega bankovca položiš pravi bankovec ali če oba bankovca preizkusiš glede prozornosti. Papir ponarejenega bankovca je prozornejši. Papir ponarejenega bankovca je na površini mnogo svetlejši nego papir pravega bankovca; to začutiš, če ju otiplješ ali če obrneš ta bankovca proti izviru svetlobe (oknu, svetiljki) ter gledaš skozi njiju. Zvočnost papirja pravega bankovca je ostra, zvočnost ponarejenega bankovca pa gluha. Papir pravega bankovca je 0-10 mm srednje debeline, papir ponarejenega bankovca pa 0-08 mm.

Zelena barva ponarejenega bankovca je mnogo bolj zamolkla nego na pravem bankovcu. Istotako je z modro barvo na hrbtu. Rdeča barva na hrbtu je na ponarejenem bankovcu mnogo bolj vijoličasta in bolj modra nego na pravem. Pogledan od strani, je tisk ponarejenega bankovca jako svetel, na pravem pa je popolnoma medel.

Naposled se ponarejeni bankovec odlikuje še z veliko ostrino svojega nariska. Pri pravem bankovcu se konture mnogo bolj zlivajo druga v drugo nego pri ponarejenem.

Svetovna vojna.

Dalje.

Srbe bomo iztrebili,
da ne bo od njih sledu,
svetu bomo oznanili:
prišli smo in — zdaj smo tu.

Ker evropski diplomati
vedno eno gonijo,
hočemo jim pomagati —
vzeti Macedonijo.

Ne bo srbska, ne bolgarska,
mi napravimo tam red —
ker dolina tu Vardarska
nam je pot v orientalski svet.

Tako bomo obdržali
v rokah svojih ves Balkan —
drugi se nas bodo bali,
in Solun bo naš pristan.

Kaj je treba, da državo
ima vsak pastirski rod,
komur meč odloči pravo,
ta naj drugim bo gospod.

Taka bo bodočnost naša,
z mečem jo ustvarimo,
kdo iz vas sedaj še vpraša:
ali naj udarimo?

Kdo nam more zabraniti
zmagovati naš pohod,
kdo si upa govoriti,
kjer je nemški meč gospod?

Vem, kdo izza Soče gleda,
to je stari naš mejaš,
kdo ga ne pozna sosed,
ki je star sovražnik naš?

On bi dvignil svojo glavo,
naš zaveznik Italijan,
on bo hotel v poravnavo,
da delimo z njim Balkan.

Toda zanj sem že pripravil
zdravnej bojni svoj načrt,
predno se bo v boj postavil,
ležal bo na zemlji strt.

Že od aneksijske krize
tamkaj nekaj se godi,
vemo, kaj sosede grize,
ampak nas to ne boli.

Tudi Čehom in Slovanom
to bi bilo malo všeč —
smrt vsem takim državljanom,
saj dovolj je praznih ječ.

Naši Nemci in Madžari
ti drugačne so krvi,
kdor bolj bije in udari —
ta plačilo naj dobi.

In tako bi dokončali
vojno to v štirinajstih dneh,
svojo čast bi nuaščevali,
kaznovali srbski greh.

In tako bi bilo konec
vseh zarot, intrig in kriz,
vsega skupaj poln lonec,
bi poslali tja v Pariz.

Tam naj svet o tem prevdarja,
kaj avstrijski meč stori:
naša vojska iz viharja
prišla še brez slave ni...

S tem gospoda, slavna moja,
vam razložil sem svoj plan,
moja pot to pot je boja —
in moj cilj — je naš Balkan.

Eno pa bi še posebno
tu povdaril iz srca —
da že skrajno je potrebno,
da se enkrat zarožlja.

Vsi na to so ostrmeli,
v sobi je zavladal molk
(sicer zehati so jeli,
če je govor bil predolg).

In nazadnje enoglasno
vsi so aplavdirali,
v mislih svojih krasno, krasno,
v Belgrad so marširali.

In grof Brachtold svojo roko
Hetzenendorfu je podal,
in poklonil se globoko
in takole je dejal:

Slišali ste vsi, gospoda,
vznešene besede te,
da ni drugega izhoda
vsak iz nas že davno ve.

Vendar treba je, da sliši
mnenje se od več strani,
kar je treba se zapiši,
da se dvoru sporoči.

Tu minister za finance
sam besedo je povzel,
(ker poznal je svoje znanke)
in takole je začel:

To je moja misel tudi,
da je to edina pot,
ker prišli so časi hudi
in preti nam — bankerot.

Stroški so vsak dan ogromni,
dolg državni več ni krit,
dasi varčni smo in skromni,
vedno je le — deficit.

Mnogo stane nas armada,
a dohodkov novih ni,
Kurz na borzi vsak dan pada,
vedno se le dolg množi.

Če odpro se nam zakladi,
ki jih Srbija ima —
čast in slava vsej armadi,
Avstrija je rešena.

Ker sicer — to dam na znanje —
vzvišeno nad vsak je dvom —
da so prazne vse blagajne
in preti gotov polom.

In minister policije
spregovoril je na to:
v čast in slavo dinastije,
ta junaska zmaga bo.

Dalje prihodnjit.

Razno.

× **Navidezno mrtve se je zbudil.** Knjigovodja industrijskega podjetja v Gran Pavel Linko so na vnetju trebušne mrene prepeljali v bolnico. Med operacijo pa je bolnik umrl. Truplo so nato prepeljali v mestno mrtvašnico. Vse je bilo že pripravljeno za pogreb. V noči pa je močno trkanje vzbudilo pokopališnega vrtnarja, kojega hiša se nahaja v bližini mrtvašnice. Misleč, da je nekdo udril v kapelo, je šel takoj pogledat. Ko je prišel v bližino mrtvašnice, je na začudenje slišal, da kliče dozdevno mrtvi na pomoč. Vrtnar je odprl vrata in pred njim je stal knjigovodja v mrtvaških oblačilih. Linka se je radi velikega mraza zavedel, hotel se je uvesti, toda rakev se je prevrnila in padla na tla. Skoro znorel je tekel k vratom, da bi se rešil iz neznošne situacije. Vrtnar mu je dal obleko in ga spremil k njegovi rodbini, kjer so ga žena in njegovi otroci, jokajoč radosti, sprejeli.

× **Anektirani dalmatinski Jugoslavlani** v Zadru in na otoku Lastovo se pripravljajo na sodelovanje pri volitvah v italijanski parlament.

× **Moda na Filipinih.** Domačini na filipinskih otokih, ki so doslej nosili krila, morajo sedaj premeniti svojo modo. Z zakonom je sedaj določeno, da morajo odslej vsi moški na teh otokih nositi hlače.

× **V Parizu se ne pleše več.** Zanimivo je, da v času, ko se v Berlinu pri vsaki priliki pleše, v Parizu ples čim bolj ponehuje. V Parizu so se spame-tovali. Ljudje se vedno bolj izogibajo plesnih dvoran, ki so danes skoraj že prazne. Pariško časopisje se bavi s tem pojavom in išče vzroke tej izpremembi. Nekateri trde, da je temu kriva draginja v plesnih dvorinah, ker so se tudi najbolj navdušenim plesalcem začele odpirati oči ter so začeli današnje cene primerjati s predvojnimi cenami.

× **Kako se plačuje v raznih državah.** Nekj potnik, ki se je nedavno vrnil iz Pariza, pripoveduje naslednji zabavni slučaj glede razlike v valutah. Vračajoč se iz Pariza — pravi — šel sem v Baselu v vagon-restavrant, kjer sem popil malo steklenico črnega vina in črno kavo. Plačal sem z novčanicami 20 švicarskih frankov, na katero mi je natakar še izplačal pet frankov. Ko sem zvečer dospel na avstrijsko mejo v Feldkirch, šel sem zopet v vagon-restavrant ter spil zopet ravno takšno steklenico vina in črno (slabo) kavo. Plačal sem z onimi petimi franki, katere mi je natakar vrnil predpoldne: plačan je bil s to novčanicami ves račun in natakar mi je še izplačal — 360 kron.

× **Jugoslovansko časopisje v Ameriki.** Kakor nam poroča rojak iz Severne Amerike, izhaja sedaj v Ameriki 24 jugoslovanskih časopisov. Ti so: Edinost v Chicagi, Glas Naroda v Newyorku, Amerikanski Slovenec in Svoboda v Chicagi, Slovenija v Milwaukee, Ameriška Domovina in Enakopravnost v Clevelandu,

Hrvatski Glasnik v Pittsburghu, Jugoslovanski Svijet v Newyorku, Jugoslovanski Journal v Los Angeles, Hrvatska v Calumetu, Srpski Glasnik v San Francisco, Srpski Dnevnik v Newyorku, Amerikanski Srbobran v Pittsburghu, Srbobran v New City, Ujedinjeno Srpstvo in Jugoslavija v Chicagi, Jugoslavenska Zastava v Clicao, Glas Slobode v Chicagi, Jugoslavenska Domovina v Punta Arenas, Jadran v Buenos Airesu in Jugoslavenska Država v Valparaisu.

× **Prijete tolpe nevarnih zločincev.** Policija je v Dunajskem Novem mestu dobila sled tolpe, ki je nameravala izvršiti na Dunaju in v okolici celo vrsto zločinov. Zločinci so nameravali krasti zato, da bi dobili denarja za blagajnice avstrijske legije, katere člani so bili. Policija je odredila celo vrsto aretacij. Zločince so izročili dunajskemu lokalnemu in okrožnemu sodišču.

× **Kak je bivši cesar Viljem II.** V londonskem listu «Weekey Dispatch» piše neka gospa Bentinck vrsto član-kov o življenju nemške cesarske rodbine v Doornu. Bivši cesar je prisostvoval svatbi grofice Bentinck v uniformi feldmaršala. To je bilo prvič, da se je cesar oblekel v vojaško uniformo. Tunika — pravi grofica — mu je precej široka na prsih. Lasje, brki in brada so popolnoma osiveli. Lasje so dolgi, a brki niso več napik zaviti kakor nekdanj, ampak mu vise melanholično navzdol. Oči so mu svinčene, pogled nemiren. Edine besede, katere je Viljem po ceremoniji spregovoril, so bile: «Hvala lepa za vabilo na posvečen dan poroke Vaše predrage hčerke.»

× **Amerikanska reklama.** Nedavno je bila neka trgovska izložba v San Francisku predmet posebne pozornosti mimoidočih. Lastnik trdke je najel, da obrne pozornost publike na svoje izložbe, krasno plesalko, ki je oblečena v fantastičen kostum, prikazivala v izložbi baletne predstave. Naval pred izložbo je bil tolik, da je bil ustavljen ves promet. Posredovati je morala policija, ki je kaznovala trgovca z globo in prepovedala tako vrsto reklame.

× **Sredstvo proti živalski tuberkulozi.** Podravnatelj pasteurjevega inštituta v Parizu dr. Calmette objavlja z ozirom na svoje poizkuse, kako nadvlada tuberkulozo pri živalih, sledeče: Imeli smo v hlevu pet tuberkuloznih krav in poleg njih 10 mladih telet. Tla hleva so bila tako napravljena, da so odpadki tuberkuloznih živali stalno okuževali steljo in hrano zdravih telet. Štiri teleta so služila za kontrolo. Šest ostalih pa smo intravenozno injicirali, in sicer v vratno žilo, z 20 mg tuberkelnih bacilov. Čez nekaj dni smo od teh šestih cepili štiri z virulent-

nimi tuberkelnimi bacili. Ta dva eksperimenta smo ponavljali vsako leto, t. j. trikrat v 34 mesecih. Ko smo živali ubili, smo dognali sledeče: Od štirih telet, ki so služila za kontrolo in ki niso bila nikdar cepljena, so se nahajala tri v štadiju napredujoče tuberkuloze. Od šestih poskusnih živali, sta imeli oni dve, ki sta dobili samo intravenozno injekcijo, močne tuberkelne vozle, medtem ko ni bilo pri ostalih štirih, ki so bila štrikrat cepljena po preteku 34 mesecev niti sledu kake tuberkuloze, čeravno so bivala skupno z drugimi tuberkuloznimi živalmi. To je torej dokaz, da

je tuberkuloza pri živalih popolnoma nadvladana. Toda dr. Calmette še ni s svojimi poizkusi zadovoljen, temveč jih bo nadaljeval na velikih opicah iz francoske Gineje, ki se nahajajo v odgojevalni postaji.

Varčena gospodinja
rabi edino

GAZELA MILO

ki je najboljša
in najcenejša

Zopet nekaj za Vas!

Mučli li Vas glavobol? Trganje po udih? Protin in revmatizem? Prehlajenje? Nespečnost? Nervoznost?

Poizkusite tudi Vi Fellerjev pravi Elsa-Fluid. Čudili se boste in hvalili Fellerjev Elsa-Fluid kot dobrega prijatelja v hudih časih! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Revma-prašek in tablete zoper revmo 15 K. Aspirin-praški 15 K.

Ali kašljate?

Siluz odstranjuje in kašelj ublaži Zagorski prsni sok 9 K. Hega-pločice (prsne pastile zoper kašelj) 7 K 50 v. Bonboni iz slada in trpotca od 3 K naprej. Prsni čaj proti kašlju 8 K. Fijakarski prah 8 K. Guajakol-sirup na zdravniški predpis 40 K. Lipov čaj 8 K.

Glavobol?

Ravno tako pripraven, kakor zanesljiv v uporabi je Fellerjev mentolni klinček «Elsa» 12 K. Prašek zoper glavobol 15 K. Kinin-prašek, prašek zoper mrzlico 30 K.

Zobobol?

Zobne kapljice 5 K. Zeleno olje 30 K. Očesna voda 5 K.

Srbečica, garje.

Mazilo zoper garje 12 K. Naftolno mazilo 16 in 20 K. Zrepleno mazilo 12 K. Vsa ostala mazila kakor cinkovo mazilo, belo svinčeno mazilo, aromatično mazilo, lovorovo mazilo v škatlah po 3, 7 in 12 K. Mazilo za rane 15 K. Otroške mazilo in kafri cvet 12 in 60 K. Mazilo zoper ozeblino 15 K. Diahlon-obliž, repni obliž 2 in 4 K. Cvet in mazilo zoper golšo 15 K.

Zdravila za živino.

Živinski prah, 1 škatla 7 K 50 v. Mazilo za konje 25 K. Arnika 6 in 30 K. Grenka sol 3 K. Kreolin 15 K. Terpentinsko olje 6 in 30 K. Gosti terpenin 5 in 10 K. Mazilo zoper uši 3 in 12 K.

Pri vprašanju

naj se prilože poštne znamke za odgovor.

Ali Vam želodec ni v redu? Težka prebava? Nimate teka?

Oj, kako boste zadovoljni, če poizkusite Fellerjeve prave Elsa-kroglice! Te so resnično dobre! 6 škatlic 18 K. Sagrađa Barber 12 K. Želodec okrepčujoča švedska tinktura 20 K. Balzami in življenjska esenca 6 K. Pravi Sehoferjev balzam 15 K.

Za prebavo!

Prebavni prašek 4 K. Soda bicarbonica 3 K. Otvarjajoča želodčna sol 6 K. Karlovarska sol 6 K. Regenerol znamka «Hega» (fiziolgične soli po prof. Neubergerju) 1 škatla 25 K. Najfinejše ricinovo olje 6 in 30 K. Tamariške pastilje 2 K 50 v. Čaj za čiščenje krvi 8 K. Senesovo perje (Senesblätter) in materino perje (Mutterblätter) od 3 K naprej.

Slabokrvnost?

Tekoči železni ekstrakt 20 K. Železni albuminat 40 K. Na zdravniški predpis Arsoferintektolettes iz lekarne pri «sv. Duhu» na Dunaju 25 K. Hegaferin 45 K. Apneni železni sirup 20 K. Blandtekolettes 15 K. Pravo najfinejše ribje olje «Elsa» 85 K.

Sredstvo zoper gliste!

Elsa glistovni sladkorji 1 vrečica 7 K 50 v. sladkano ali čisto glistovno seme na tehtnico od 4 K naprej.

Proljev, diareja?

Bastlerjeve kolera-kapljice 15 K. Krčne kapljice 10 K. Cimetove kapljice. Melisov cvet, Kamilične kapljice, Kuminove kapljice, Pro-minčeve kapljice, Baldrian-kapljice, Hoffmannove kapljice, mala steklenica 6 K, velika 30 K. Bobrove kapljice (Bibergeiltropfen) za žene 30 K.

Državna trošarina

se računa pri alkoholnih preparatih posebe, toda samo po lastnem strošku.

Omot in poština

se računa posebe, toda najcenejše. Priporočila se več na enkrat naročiti, kajti stroški za več robe razdeljeni, manj znašajo.

II. Naročila se adresirajo na:
EUGEN V. FELLER, lekarna,
Stubica donja, Elsatrg št. 360, Hrvatska.

Delniška glavica
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerva okrog
K 10.000.000

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Ounaj, Kotor, Maribor, Metković, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in tiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Ekontirja: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tuja in domača mesta.

Daje predjme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzno naročila in jih izvršuje na kulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Štritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptaju.

Delniška glavica
in rezerva okrog **K 50.000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev,
= valuti in dovoljuje vaskovratne kredite. =
Brzjavni naslov: „Banka“.